Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi ● Rok wydania IV ● 27 września- 3 października 1993 r. ● nr 39 (73)

Kryzys władzy w Rosji

Kilkumiesięczne wzmagania władz naczelnych Rosji sięgnęły do momentu kulminacyjnego.

21 września b.r. prezydent Rosji Borys Jelcyn rozwiązał parlament i ogłosił na 12 grudnia b.r. wybory do mającego powstać nowego organu władzy ustawodawczej - Zebrania Federalnego.

Zwracając się z orędziem do narodu prezydent Jelcyn powiedział, że podjęte przez niego działania są "jedynym sposobem na obronę demokracji i wolności w Rosji, obronę reform i jeszcze wątłego rosyjskiego rynku. Krok ten jest również niezbędny w celu obrony całego świata przed skutkami rozpadu rosyjskiej państwowości".

Zdecydowane poparcie dla prezydenta Jelcyna wyrazili prezydent Klinton, Kanclerz Kohl, premier Major oraz rząd japoński.

Po wystąpieniu Borysa Jelcyna w TV rosyjskiej, deputowani Rady Najwyższej zwołali natychmiast sesję w trakcie której zakwalifikowali zachowanie prezydenta jako przewrót państwowy. Podobną decyzję podjął również Trybunał Konstytucyjny.

W związku z naruszeniem przez Jelcyna konstytucji deputowani pozbawili go prawa wykonywania obowiązków prezydenta. Funkcje szefa państwa przejął i od razu został zaprzysiężony dotychczasowy wiceprezydent Aleksander Ruckoj.

Zostali zdemisjonowani ministrowie obrony Paweł Graczow i bezpieczeństwa Mikołaj Głuszko.

Kryzys polityczny w Moskwie oraz zaistniała de facto dwuwładza wywołują zaniepokojenie we wszystkich krajach świata.

L.M.

ORIĘTACJA POLITYCZNA

Rząd białoruski najbardziej ściśle stosunki rozwijać zamierza z Rosją, jednocześnie interesuje gowspółpraca z państwami byłego obozu socjalistycznego. Związane to jest z tym, że rząd białoruski jest zainteresowany współpracą z państwami zachodnimi w zakresie gospodarki. "Dzisiaj, kiedy zaczeliśmy krok po kroku wchodzić na rynek europejski, niestety nie spotykamy wielkiego zainteresowania ze strony zachodnich partnerów",- ponieważ zastępca kierownika Urzędu do spraw politycznej i ekonomicznej działalności Rady Ministrów Republiki Białoruś Anatolij Arbinowicz. Jednocześnie podkreślił potrzebę rozszerzenia współpracy z państwami zachodnimi, w tym z krajami, z którymi Białoruś nie miała wcześniej ekonomicznych lub politycznych stosunków.

J.A.

POLSKA WYBORY '93

19 września w Polsce odbyły się wybory do Sejmu i Senatu. Kraj był podzielony na 52 okręgi wyborcze. Okręgi w większości były zgodne z województwami, dlatego miały one różne rozmiary.

Wybiera się w nich od 3 do 17 posłów.

Współzależność ilości głosów i ilości miejsc w Sejmie w ogóle nie jest proporcjonalna, tzn., jeżeli ugrupowanie otrzymuje w wyborach na przykład 13% głosów, to nie oznacza, że w Sejmie będzie ono miało też 13 miejsc. Jest to skutek tego, że wykorzystywany system d'Honta daje przewagę silniejszym ugrupowaniom. Oprócz tego, niezbędne wyborcze minimum głosów w skali państwowej dla uzyskania miejsc w Sejmie stanowi 5%, a dla koalicji wyborczej - 8%. Mandaty z listy ogólnopolskiej będą dzielone wśród ugrupowań, które zebrały 7% głosów.

Na podstawie wstępnych wyników głosowania w Polsce obliczono wg. systemu d'Honta, że największą liczbę miejsc w parlamencie dostaną partię: SLD - 173, PSL - 129, UD - 69. Z tego wynika, że "Sojusz Lewicy Demokratycznej" i "Polskie Stronnictwo Ludowe" będą dysponowały w Sejmie ponad 300 mandatami, czyli więcej niż połową.

Zgodnie z ordynacją wyborczą obywatele polscy, przebywający poza granicami kraju, mogli wziąć udział w wyborach w polskich placówkach dyplomatycznych.

Dla Polaków znajdujących się czasowo na terenie Białorusi również powołano okręg wyborczy w Mińsku w Ambasadzie RP.

Okręg na Białorusi posiadał listę deputowanych do Sejmu taką samą jak okręg Warszawa-Śródmieście, a skład kandydatów na posłów do Senatu odpowiadał liście dla województwa warszawskiego.

W głosowaniu w Mińsku wzięło udział 125 osób, ze 145 zgłoszonych na listę w dniu wyborów. Wyniki głosowania wykazały następującą preferencję: SLD - 38, UD - 31, KPN - 12, Komitet "Ojczyzna" - 7, UP - 7, PSL - 6, BBWR - 6.

Najmniej, czyli po 1 głosie uzyskały partia "X"; NSZZ "Solidarność", natomiast pozostałe ugrupowania nie znalazły zwolenników.

Frekwencja tegorocznych wyborów wyniosła 51%, tzn. była o 8% wyższa niż poprzednia.

Wybory kosztowały Polskę 400 mld złotych (200 mln. USD).

Oto cytat z prasy zachodniej, który podała Telewizja Polska, komentując poprzednie wyniki wyborów: "Okazuje się, że tworzenie kapitalizmu bez zabezpieczeń socjalnych i należytej troski budzi nostalgię za komunizmem."

L.M.

W cichym Miasteczku

Na północnym zachodzie obwodu Witebskiego znajduje się miasteczko Druja, znaczny ośrodek życia na północnych rubieżach w XVII-XVIII w.

Wczesnym czerwcowym rankiem przyjechałem do Drui, żeby zapoznać się z miasteczkiem, urokliwie rozłożonym na łagodnych brzegach Zachodniej Dźwiny i Drujki. Piękny poranek, skąpany w promieniach wschodzącego słońca, odurzający zapach kwiatów i traw, piękne widoki roztaczające się przed przybyszem, wprawiają w świąteczny nastrój

FOT. Wanińkiewicz

Ciąg dalszy na str.5

W DUCHU DEMOKRACJI

Kampania przedwyborcza w Polsce zaczęła się dopiero na początku sierpnia. Przeprowadzone badania opinii publicznej okazują, że największy wpływ na poglądy wyborców ma propaganda, którą prowadzą partie polityczne - szczególnie w telewizji i radiu.

Na początku sierpnia w TV polskiej pojawił się specjalny program przedwyborczy "Dwóch na dwóch" - jest to dyskusja, w której biorą udział przedstawiciele, często liderzy ugrupowań politycznych, oraz dziennikarze.

W ciągu czterech tygodni przed publicznością wystąpili liderzy wszystkich wpływowych ugrupowań politycznych, przy tym kolejnośc wystąpień w programie "Dwóch na dwóch" ustaliło losowanie, które się odbyło pod koniec lipca.

W sierpniu pojawił się nowy program przedwyborczy "Wybory '93", ktory był emitowany w pierwszym programie TV polskiej na żywo. Brali w nim udział przedstawiciele trzech partii politycznych, którzy prowadzili dyskusję z dziennikarzami, prowadzącymi programy publicystyczne, i jednocześnie mogli polemizować między sobą.

W telewizji w blokach przedwyborczych swoje programy przedstawiały wszystkie partie polityczne (jest ich 22), które brały udział w wyborach. Audycje były ciekawe, dzięki grafice komputerowej i efektom specjalnym przyciągały uwagę widzów.

Oprócz programów bezpłatnych każda partia miła rownież prawo wykupić czas emisji w radiu lub telewizji dla wygłoszenia swojego programu.

Kampania przedwyborcza w prasie była przeprowadzana przez publikacje wyników badania opinii publicznej na temat popularności tej czy inne partii politycznej. Ostatnio, w związku z wyborami badzo dużo miejsca na stronach gazet zajmowały wywiady z liderami ugrupowań politycznych.

Jednak kampania przedwyborcza w Polsce tylko tym się nie ograniczała. Przywódcy polityczni przeprowadzali dziesiątki spotkań przedwyborczych w najbardziej odległych rejonach Polski. Przedstawiciele partii często wykorzystywali również inne sposoby uzyskania potencjalnych wyborców. Działacze niektórych ugrupowań politycznych wysyłali często ulotki agitacyjne na adresy, wzięte z książek telefonicznych.

Nowością były również przeprowadzone w sierpniu w jednym z okręgów wyborczych prawybory, ich organizatorem był tygodnik "Wprost", który umieścił również wyniki wyborów:

SLD - 33,8%, UD - 17,1%, UP - 14,1%, ZLD - 9,9%, UPR - 8,4%, "X" - 6,3%.

Leszek Ratajczak

W kilku zdaniach

❑ Litwa uroczyście pożegnała ostatnie transporty wojsk rosyjskich opuszczających ten kraj. Stało się tak w wyniku rozmów pomiędzy Prezydentem Litwy Algirdasem Brazauskasem i Prezydentem Rosji Borysem Jelcynem.

❑ Pełnomocni przedstawiciele Rządów i Banków Narodowych Białorusi, Armenii, Rosji, Kazachstanu, Tadżykistanu i Uzbekistanu podpisali porozumienie "O praktycznych środkach w celu utworzenia strefy rublowej nowego typu". Przewiduje się, że Centrum Emisyjne będzie się znajdować w Rosji.

❑ Instytut Historii Kultury Materialnej Rosyjskiej Akademii Nauk przekazał dla muzeum w Nowogródku ponad 9 tysięcy eksponatów, pochodzących z wykopalisk, dokonanych w latach 1968--1984 koło Nowogródka.

❑ Niedawno odbyło się spotkanie kombatantow 25 dywizji Wehrmachtu z białoruskimi weteranami II wojny światowej. Przyjęto wspólnie oświadczenie.

❑ Polska zdewaluowała złotówkę o 8 proc w stosunku do koszyka walut: średni kurs dolara wzrósł po decyzji prezesa Narodowego Banku Polskiego o ponad 7,5 proc, a marki niemieckiej o 8,5 proc.

❑ Deputowani zajęli w Moskwie pięćset mieszkań, które sprywatyzowano im za darmo, podobnie jak samochody i wyposażenia mieszkań służbowych.

❑ Zadłużenie kopalni w Polsce wynosi 27 bln zł. Do każdej wydobytej tony koncerny węglowe dopłacają ok. 150 tys. złotych.

❑ Przywódca Gruzji Edward Szewardnadze ostrzegł przed zagrożeniem wojny domowej w kraju. Szczególne obawy wzbudza sytuacja w zachodnich regionach Gruzji.

❑ Na terenie Iranu powstanie obóz dla 150 tysięcy uchodźców azerskich.

❑ Ponad 200 słuchaczy studiuje obecnie w Mińskim Seminarium Duchownym w Żyrowicach.

❑ 75 proc dorosłych Polaków uważa, że ze względu na swoje bezpieczeństwo Polska powinna wejść w sojusz z innymi państwami, 57 proc uważa, że z NATO.

❑ Były sekretarz Rady Bezpieczeństwa Rosji marszałek E. Szaposznikow otrzymał nominację na stanowisko Ambasadora Rosji w Nowej Zelandii.

r Podsumowano straty powstałe w wyniku sierpniowego huraganu w obwodzie Witebskim. Uległo zniszczeniu 135 budynków produkcyjnych, 250 domów mieszkalnych, 400 ha obszarów leśnych. Straty upraw ocenia się na 1,5 mld rubli.

❑ Ukazała się książka p.t. "Piotr Maszerow", pióra Stanisława Antonowicza, byłego pomocnika pierwszego sekretarza KC KPB, a obecnie dorodcy przewodniczącego Sądu Najwyższego RB.

❑ Ukazało się pierwsze wydanie "Notatek Grodzieńskich" ("Haradzienskija Zapisy"), tematem których są historia i kultura naszego regionu. Książka została wydana przez Uniwersytet Grodzieński i Grodzieńską Filię Białostockiego Funduszu Kultury.

❑ Prezes Narodowego Banku RB S. Bogdankiewicz podczas konferencji prasowej oświadczył, że w wyniku porozumienia zawartego w ramach 6 krajów WNP w okresie przejściowym, białoruski bilet rozliczeniowy (" zajączek ") będzie się równał rosyjskiemu rublowi i możliwie, że w przyszłości zostanie skasowany.

❑ Zostały częściowo zmienione ograniczenia określające wysokość pierwszych pieniężnych przekazów pocztowych do republik byłego ZSRR.

❑ Obecnie osoby prywatne mogą przekazywać kwotę do 20 tys. rubli za wyjątkiem Kazachstanu (10 tysięcy), Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenii i Ukrainy(5 tys. rubli).

UMOWA O WSPÓŁPRACY

W kwaterze głównej BNF w Mińsku odbyło się spotkanie przedstawicieli partii i kulturalno-narodowych organizacji Białorusi.Swoich przedstawicieli wysłali: Białoruska nacjonal-demokratyczna Hramada, Nacjonal-demokratyczna Partia, Partia Nacjonalnej Zgody, Związek Polaków Białorusi i inni.

Cel spotkania - zaznaczenie ogólnych zasad, które jednoczą te wszystkie organizacje, podpisanie umowy o współpracy, jaka uwzględni przeprowadzenie wspólnych konferencji, imprez kulturalnych.

Drobne kroki ale dokąd?

Polski ekonomista Jerzy Kleer uważa, że Białoruś czekają ciężkie czasy.

W styczniu b.r. z 714 wspólnych przedsiębiorstw 313 stanowiły polsko-białoruskie. Niemieccy przedsiębiorcy, którzy zajmują drugie miejsce, mieli udział tylko w 113 firmach.

Z 1992 r. lawiną narasta regres ekonomiczny: w roku bieżącym dochód narodowy zmniejszył się o 11 % , a produkcja przemysłowa prawie o 10 %.

Przy tym zwraca na siebie uwagę niewysoki poziom bezrobocia, które w ubiegłym roku nie przekroczyło 1,2%, w tym roku nie przewiduje się większego wzrostu.

Mimo tego, że znaczna część cen jest kontrolowana przez rząd, inflacja ciągle wzrasta i przechodzi w hiperinflację. Wszystko wskazuje na to, że w tym roku mimo licznych dotacji na podstawowe towary, inflacja będzie znacznie wyższa niż w roku ubiegłym.

Niedużo można dzisiaj powiedzieć o przekształceniu ekonomiki białoruskiej w rynkową. Jednym z najważniejszych wskaźników tego procesu jest stan sektora prywatnego w handlu. Pod koniec 1992 r. 48% obrotu handlowego przypadło na przedsiębiorstwa państwowe, 32% na spółdzielnie i tylko 20% na przedsiębiorstwa dzierżawne oraz inne formy własności.

Rząd ma zamiar wprowadzać zmiany w białoruskim przemyśle. Jednak na szlaku jego głębokiej restrukturyzacji stoją dwie przeszkody. Po-pierwsze, parlament jeszcze nie przyjął odpowiedniej ustawy, po-drugie, w budżecie brakuje na to środków. Dzisiaj nikt dokładnie nie wie, jaki deficyt miał zeszłoroczny budżet.

Handel Białorusi z jej najgłówniejszymi partnerami znajduje się teraz na rozdrożu. Dopóki w Rosji i na Ukrainie nie będą ustalone jakiekolwiek porządki, dotąd straty ekonomiki białoruskiej będą wzrastać.

Co będzie z białoruską ekonomiką? Tego teraz nikt dokładnie nie wie, tym bardziej, że elita polityczna państwa nie występuje z jakimikolwiek zmianami radykalnymi.

Koniec bandy

Została zdemaskowana grupa mohylewskich poborców haraczu, która się zjednoczyła w " bandę czarnego" i pracowała ostatnio w Polsce. Kres jej działalności położyli pracownicy oddziału walki z zorganizowaną przestępczością.Jego pracownicy zwracają się do wszystkich turystów, którzy mieli doczynienie z tymi poborcami, o udzielenie pomocy w dochodzeniu.

L.M.

Przekrój powyborczy

Według informacji powyborczej koalicja PSL-SLD uzyskała 68% miejsc w Sejmie oraz 3/4 miejsc w Senacie (35 + 36).

-//-

Oficjalny przedstawiciel Unii Demokratycznej oświadczył, że jego partia nie wejdzie do rządu, tworzonego przez SLD i PSL. Unia nie ma zamiaru brać odpowiedzialności za spełnienie nie realnych , jej zdaniem, obietnic przedwyborczych tych partii.

-//-

SLD zapowiada, iż nie będzie dążył do wcześniejszych wyborów prezydenckich.

-//-

Według informacji rzecznika prasowego prezydenta, Lech Wałęsa ustosunkuje się do nowego układu sił w parlamencie po ogłoszeniu ofiacjalnych wyników wyborów. Jednocześnie już dzisiaj zdecydowanie oświadcza, że będzie stał w obronie przeprowadzonych reform, aby one choć modyfikowane prowadziły do demokracji i wolnego rynku.

-//-

Amerykański Departament Stanu zapowiada, iż niezależnie od tego jaki rząd powstanie po wyborach, Waszyngton będzie popierał reformy demokratyczne w Polsce i dążenie do gospodarki rynkowej.

ŚWIADECTWO SUWERENNOŚCI

17 września jest datą szczególną w historii polskiej.

Inwazja wojsk radzieckich, która była konsekwencją układu pomiędzy Niemcami z ZSRR i weszła do historii jako pakt Ribbentrop - Mołotow, przyśpieszyła upadek Polski w II Wojnie światowej.

Zbieg dziejów historycznych połączył wrzesień '39, który zapoczątkował półwiekowy pobyt wojsk radzieckich na Ziemiach Polski, z wrześniem '93.

Właśnie 17 wrzesnia b.r. ostatni żołnierz rosyjski opuślił kraj.

Pytanie o stacjonowanie obcych wojsk po raz pierwszy postawił bardzo ostro Lech Wałęsa, jeszcze jako przewodniczący NSZZ "Solidarność", wywołując szok w ówczesnych kołach politycznych. Było to w styczniu '90 roku podczas jego spotkania z ówczesnym ambasadorem ZSRR Browikowym.

Mimo, że rostrzygnięcie tego problemu było niełatwe, pertraktacje Borysa Jelcyna z Lechem Wałęsą na Kremlu i Belwederze spowodowały, że data wycofania wojska - rok 1994 - wyznaczona wcześniej, została przyśpieszona.

17 września '93 r. zostanie zapisany do historii jako moment szczególny, albowiem stanowi pierwsze świadectwo porozumienia demokratycznej Polski z demokratyczną Rosją.

L.M.

Chicago czy Grodno lat 90-ch?

20 września między godziną 20.50 - 21.10 strzłem z broni palnej przy wejściu do własnej willi przy ulicy Ostrowskiego w centrum miasta został zabity na miejscu wojewoda grodzieński **Dmitrij Arcymienia.**

KGB oraz prokuratura krajowa i obwodowa prowadzą intensywne śledztwo.

D.Z.

Na ostatnią wolę generała

18 września b.r. odbyło się uroczyste sprowadzenie prochów do Ojczyzny generała Władysława Sikorskiego, premiera rządu RP na emigracji i Naczelnego Wodza Polskich sił Zbrojnych na Zachodzie.

Uroczystości rozpoczęła msza św. żałobna w bazylice wawelskiej, skąd kondukt żałobny, z prezydentem Lechem Wałęsą, premierem Haną Suchocką oraz księciem Edynburga Filipem, mężem królowej Elżbiety II udał się na wzgórze wawelskie. Tam na katedralnym dziedzińcu kardynał Franciszek Macharski odprawił mszę, w czasie której homilię wygłosił prymas Polski kardynał Józef Glemp.

Po przemówieniu przezydenta Wałęsy trumne generała Władysława Sikorskiego pod huki salw armatnych została złożona w miejscu jej wiecznego spoczynku w krypcie Srebnych Dzwonów na Wawelu w Krakowie.

J.W.

Cień KGB Rosja

Jeszcze niedawno byłoby nie do pomyślenia, aby w Moskwie mogła odbyć się konferencja podejmująca krytyczną analizę działalności KGB. Przemiany w Rosji umożliwiły jednak i takie spotkanie: międzynarodowe sympozjum pt. "KGB - Wczoraj - Dzisiaj - Jutro".

Dziś służby specjalne Rosji odbudowują zarówno swe struktury jak i wpływy. Powszechnie uważa się, że znaczna część tzw. cieniowej gospodarki, czyli cała strefa nielegalnych operacji handlowych w tym działalność różnych przestępczych mafii, znajduje się pod kontrolą byłych oficerów KGB. Zwolnieni ze służby oficerowie gremialnie przekształcili się w biznesmenów i przemysłowców. Nie udało się także stworzyć jasnego systemu kontroli nad tymi służbami, stąd powszechna obawa przed ich wpływami również w życiu politycznym i rozbudowaną agenturą w parlamencie, i partiach politycznych Rosji.

Poza społeczną kontrolą są również archiwa KGB. A przytoczone na konferencji przykłady dobitnie świadczyły o możliwościach oddziaływania rosyjskich służb specjalnych, poprzez swe stare powiązania, na rozwoju sytuacji w republikach. Także materiały dotyczące polskich agentów spoczywają w moskiewskich archiwach i w odpowiednim czasie mogą być użyte. W interesie Polski jest więc szybkie uchwalenie ustawy lustracyjnej, która uniemożliwi wykorzystywanie teczek agentów do rozgrywek politycznych i jasno określi, jakie stanowiska wymagać będą urzędowego zaświadczenia, że starająca się o nie osoba nie była w przeszłości współpracownikiem tajnej policji.

Andrzej Grajewski
"Gość niedzielny"

Poeta serca i duszy

1. Kiedy ranne wstają zorze,
Tobie ziemia, tobie morze,
Tobie śpiewa żywioł wszelki:
Bądź pochwalom Boże wielki
2. A człowiek, który bez miary
Obsypany Twymi dary,
Coś go stworzył i ocalił,
A czemuż by Cię nie chwalił?
3. Ledwie oczy przetrzeć zdołam,
Wnet do mego Pana wołam,
Do mego Boga na niebie
I szukam Go koło siebie.
4. Wielu snem śmierci upadli,
Co się dzisiaj spać pokładli;
My się jeszcze obudzili,
Byśmy Cię, Boże, chwalili.

Franciszek Karpiński żył w latach 1741-1825. Urodził się w ubogiej rodzinie szlacheckiej na Pokuciu. Kształcił się w kolegium jezuickim w Stanisławowie, potem w ich Akademii we Lwowie. Pracował jako guwerner, dzierżawca w dworach magnachich, sekretarz Adama K. Czartoryskiego w Puławach. Do środowiska warszawskiego wszedł w 1780 roku, kiedy został sekretarzem księcia. Należał do czołowych przedstawicieli polskiego sentymentalizmu okresu Oświecenia. Jego wiersze i pieśni charakteryzują się prostotą i naturalnością. Popularność zyskał Karpiński dzięki sielankom "Laura i Filon", "Do Justyny" oraz pieśniom relegijnym np. "Kiedy ranne wstają zorze", "Wszystkie nasze dzienne sprawy", "Bóg się rodzi"

Na dorobek literacki Franciszka Karpińskiego składają się ponadto liryki patriotyczne, publicystyka, proza historyczno-pamiętnikarska, elgie, dramaty i przekłady z literatury obcej. Sława tak skromnego człowieka przetrwała w pieśniach znanych wszystkim Polakom. Na starość osiadł Karpiński w Chorowszczyźnie na wsi w okolicy Kobrynia. Pochowany został w Łyskowie na Białorusi. W dniu 26 września 1993 r. Polska Fundacja Kościuszkowska dokonała poświęcenia zrekonstruowanego grobu poety. Program tej uroczystości był bardzo bogaty.

1. Wszystkie nasze dzienne sprawy
Przyjm litośnie, Boże prawy;
A gdy będziem zasypiali,
Niech Cię nawet sen nasz Chwali.
2. Twoje oczy obrócone
Dzien i noc patrzą w tę stronę,
Gdzie niedołężność człowieka
Twojego ratunku czeka.
3. Odwracaj nocne przygody,
Od wszelakiej broń nas szkody.
Miej nas wiecznie w Swojej pieczy,
Stróżu i Sędzio człowieczy.

M.S.

ODRODZENIE ŚWIĄTYNI

8 wrzesnia b.r. odbyła się uroczysta konsekracja kościoła p'w. św. Andrzeja Apostoła w Słonimiu. Uroczystość połączyła jednoczesnie świętowanie 500 - lecie powstania pierwszego, drewnianego kościoła, na miejscu którego w 1775 r. pobudowano obecną farę.

Ta barokowa świątynia w 1949 r. była celowo zamieniona na skład soli.

Można to ocenić jako udoskonalone barbarzyństwo o działaniu dalekosiężnym, ponieważ przesiąknięte solą mury mimo wszelkich starań konserwatorskich, będą nieubłaganie poddawały się stopniowemu zniszczeniu.

Wierni odzyskali kościół w 1991 r. Dzięki ich staraniom, ofiarności księdza proboszcza Witolda Żelwetro, oraz wielu ludzi dobrej woli od grudnia ub. roku świątynia została podniesiona z ruin i przywrócona do kultu Bożego.

Osobliwością kościoła jest usytuowany w ołtarzu głównym obraz Matki Boskiej Żyrowickiej, patronki tej ziemi.

W uroczystej ceremonii rekonsekracji kościoła wzięli udział dostojnicy Kościoła rzymsko-katolickiego na Białorusi: metropolita Mińsko-Mochylewski abp. Kazimierz Świątek, ordynariusz grodzieński bp. Aleksander Kaszkiewicz, nuncjusz apostolski na Białorusi Gabriel Montalwo oraz Definitor Ggeneralny O.O. Kapucynów z Rzymu o. Pacyfik Dydycz, liczne duchowieństwo katolickie. We wspólnej modlitwie uczestniczyli również przedstawiciele Cerkwi Prawosławnej z Żyrowic.

L. M.

KALENDARZ religijny

27 września - św. Wincentego a Paulo
29 września - Archaniołów: Michała, Gabriela i Rafała
1 października - Teresy od dzieciątka Jezus
2 października - Aniołów Stróżów

Aniołowie - potrzeba serca

O istnieniu i pojawianiu się aniołów, poza Pismem Świętym i prywatnymi objawieniami, mamy wzmianki w historii Kościoła. Najwięcej przykładów niesienia pomocy i pociechy przez aniołów spotykamy w żywotach świętych i błogosławionych.

Wiara i nabożeństwo do aniółów jest jakby wrodzoną potrzebą serca człowieka.

Wiarę w istnienie aniołów Kościół święty ujął w dogmat, określony następującymi słowami: "Jeden jest Bóg, jeden początek wszystkich rzeczy, jeden Stwórca wszystkiego, co widzialne i niewidzialne. On na początku wieków wszechmocną potęgą swoją wywiódł razem z nicości twory duchowe i z ciała złożone, anioły i świat."

Dogmat ten znajduje głębokie odbicie i zastosowanie w liturgii kościelnej, która wzywa aniołów prawie we wszystkich obrzędach i modłach.

Ewangeliści dają świadectwo temu, że aniołowie stale towarzyszyli Panu Jezusowi w Jego życiu, a w ważniejszych chwilach współdziałali z nim w dziele mesjańskim nawet w sposób widzialny. Tak samo w życiu każdej duszy chrześcijańskiej, święte duchy niebieskie odgrywają niezmiernie ważną rolę.

Miłość naszego Anioła Stróża jest bezinteresowna, idealna i dlatego im bardziej cierpimy, im większe zagrażają nam niebezpieczeństwa, tym większa i czulsza jest jego opieka nad nami.

Wzywamy Anioła Stróża w chorobach, wątpliwościach, troskach i cierpieniach. Każdy zaś chrześcianin musi uznać, że nie tylko godną, lecz obowiązkową jest rzeczą okazywać aniołom uszanowanie za obecność, pobożność za życzliwość, a zaufanie za pieczołowitość.

Najbardziej znana modlitwa do Anioła Stróża brzmi:

Aniele Boży, Stróżu mój!
Ty zawsze przy mnie stój!
Rano, wieczór, we dnie, w nocy,
Bądź mi zawsze ku pomocy.
Strzeż duszy i ciała mego
I doprowadź mnie do żywota wiecznego.

Siostra Mirosława

Książęta niebiescy

Pismo święte wymienia niektórych aniołów po imieniu. 29 września jest świętem ku czci trzech archaniołów : Michała, Gabriela i Rafała. Imie "Michał" znaczy "Któż jak Bóg". Przypomina ono walkę, jaką stoczył wódz aniołów ze złymi duchami.

Cudowna pomoc, jaką św. Michał Archanioł niósł wiernym w najtrudniejszych chwilach, znana jest od najdawniejszych czasów chrześcijaństwa.

Cesarstwo niemieckie, które za swój pierwszy obowiązek przyjęło obronę Kościoła, uczyniło św. Michała swoim patronem. Także Ruś, od Wschodu osłaniająca Kościół przed niewiernymi, miała za patrona św. Michała Archanioła.

Polskie rycerstwo niejednokrotnie doznawało cudownej pomocy od św. Michała w bitwach z niewiernymi. Małopolska czci go jako swego patrona z wdzięczności, za kilkakrotną pomoc, jakiej doznawał Lwów.

Polak, ks.Bronisław Markiewicz, założył w Miejscu Piastowym Zgromadzenie Michalitów, które św.Michała Archanioła obrała za głównego patrona.

Więc po Panu Jezusie i Maryi Niepokalanej, największym dostarczycielem dobroczyńcem ludzkości jest św.Michał Archanioł. Jest on przewodnikiem błądzących pociechą i pokrzepieniem upadłych, obrońcą i pocieszycielem duchów piekielnych.

Anioł Gabriel należy do wyższych chorów hierarchii niebieskiej, mianowicie do Archaniołów, którzy są najbliżsi Panu. Bóg wybrał go na ambasadora, który oznajmia ludziom największe nowiny. Z jego imieniem bowiem łączy się tytuł: "Zwiastun wyroków miłosierdzia Bożego".

Gabriel obecnie wraz z innymi aniołami nieustannie wychwala w niebie Maryję słowami: "Bądź pozdrowiona, pełna łask, Pan z Tobą".

Archanioła Rafała, zaliczonego do 7 aniołów stojących przed Bogiem, Kościół święty nazywa patronem podróżnych. W modlitwach zalecanych przed udaniem się w dłuższą drogę są słowa: "Niech na drogę pokoju i pomyślności kieruje nas wszechmogący i miłosierdny Bóg, a anioł Rafał niech nam towarzyszy w drodze, abyśmy w pokoju, zdrowiu i radości wrócili do domu."

Kościół święty czci Archanioła Rafała, także jako obrońcę przed czarcimi zasadzkami i jako lekarz ciała. Zresztą samo imię "Rafał" znaczy tyle, co "uzdrowienie" lub "lekarstwo Boże".

Siostra Mirosława.

Szanowna Redakcjo,

Zwracam się do Was z problemem który mnie boleśnie dotknął

Jestem Polakiem, praktykującym katolikiem, a do tego człowiekiem starszym, mam 62 lata.

Proszę mi wierzyć, że w najgorszych stalinowskich czasach, myśmy Polacy modlili się zawsze po polsku.

Po polsku była odprawiana msza i ani władza, ani opinia publiczna na ten temat nie dyskutowały.

Ostatnio, w naszej parafii Słobódka w Lidzie zaczęto wprowadzać język białoruski (nawet w cerkwi tego się nie robi). Czyżby Kościół katolicki, który zawsze był ostoją polskości, nawet w czasie okupacji niemieckiej, dzisiaj "przebudował się"? Zamiast pomóc nam, Polakom, zachować naszą kulturę narodową, język, tożsamość, popiera dążenie naszej "białorusizacji"?

Moim zdaniem w tej kwestii powinni zadecydować wierni. Chciałbym aby usłyszała nas hierarchia Kościoła.

Wiktor Lewdański
Lida

Od redakcji:

W Credo Kościoła katolickiego wierni wyznają świętość, apostolskość i powszechność tej świętej Instytucji. Kościół jest powszechny dla wszystkich ludzi niezależnie od narodowości, kultury, języka itd. Artykuł 5 p. "d" "Ustawy o mniejszościach narodowych w RB" głosi, że Białoruś gwarantuje swoim obywatelom stanowiącym mniejszość m.in. prawo do odprawiania obrzędów religijnych w języku ojczystym.

Ocenę listu pozostawiamy czytelnikom.

WSCHODNIE LOSY CHRZEŚCIJAN

Gościmy dziś na łamach naszej gazety młodego historyka, dziennikarza, publicystę z Polski Adama Hlebowicza. Absolwent studiów historycznych KUL, jest pracownikiem tygodnika "Ład" i radia "Plus" w Gdańsku, autorem kilku ciekawych prac, dotyczących problematyki Kościoła na terenie Byłego ZSRR. Szeroko znana jest jego książka "Kościół w niewoli", za którą otrzymał nagrodę nowojorskiego Instytutu im. Józefa Piłsudskiego. Jest to pierwszy zbiór i opracowanie bohaterskich i dramatycznych dziejów Kościoła rzymskokatolickiego pod władzą sowiecką na Białorusi i Ukrainie.

W roku bieżącym ukazała się jego nowa książka "Kościół odrodzony", która stała się uzupełnionym zapisem historii Kościoła, nie tylko na Białorusi i Ukrainie, a i na Litwie, Łotwie, Rosji i Azji Środkowej.

Nasza rozmowa odbyła się podczas krótkiego pobytu p. Hlebowicza w Grodnie.

Pana książki są "przesycone" materiałem faktologicznym, albowiem zawierają spisy księży, kompletny spis parafii oraz obszerne informacje o stanie budynków sakralnych na terenie byłego ZSRR. Ile Pana kosztowało napisanie takiej gruntownej pracy?

W okresie stanu wojennego trafiła mi do rąk książka ks. Bukowińskiego "Wspomnienia z Kazachstanu". Zacząłem grzebać w archiwach i znalazłem coś, co wywołało u mnie szok, a mianowicie - listę ponad 100 księży, Polaków, którzy pozostali i pracowali za wschodnią granicą. Stąd dowiedziałem się, że prawie cały Kościół na Ukrainie i Białorusi opierał się głównie na księżach-Polakach. Od roku 1986 zabrałem się do pisania książki, co było wówczas połączone z ogromnymi trudnościami. Nie można było swobodnie przyjechać na Wschód, więc wyszukiwałem ludzi w Polsce, którzy mogli mi udzielić informacji. Pracowałem w archiwach Polski i krajów Zachodu, głównie w Londynie, badałem prasę emigracyjną.

Jak to widać z Pana książek po tych potwornych ciosach, które zadał Kościołowi system komunistyczny, poniósł on dotkliwe straty, ale jednocześnie duże też zyskał. Była to jedyna instytucja, gdzie człowiek czuł się wolny. Wówczas też zrodził się taki specyficzny rodzaj wiary, króry był jak gdyby formą protestu politycznego. Czy dostrzega Pan różnice wiary u ludzi na naszych terenach i na Zachodzie?

Owszem, ta wiara ludzi miejscowych nie jest pogłębiona teologicznie, nie jest naukowa, lecz jest bardzo świeża i naturalna. Tym się różni od wiary ludzi na Zachodzie. Trzeba ją mierzyć inną miarą, albowiem kształtowała się w warunkach permanentnej walki. Najpierw w obronie kościołów przed zamknięciem, później o sprowadzenie księdza, o rejestrację parafii, o odbudowę zdewastowanej świątyni. Ludziom na Zachodzie są obce i nie znane te problemy, jak też fakt, że o swoje prawo do wolności sumienia trzeba walczyć.

Z ostatniej książki Pana "Kościół odrodzony" wynika, że dostrzegł Pan nieco specyficzną sytuację, w której znalazł się Kościół rzymskokatolicki na Białorusi. Mam na myśli dyskusje wokół języka liturgii oraz zarzuty polskim księżom o "polonizację".

Białoruś rzeczywiście jest w sytuacji specyficznej, jeśli chodzi o poczucie państwowości i języka narodu. Tym sie różni od Litwy czy Ukrainy i w tym należy upatrywać przyczyn nadwrażliwości na problem, który Pani wymieniła. Moim zdaniem jednak, problem ten jest nadużywany przez opozycje i byłych komunistów.

Świadczy o tym, przede wszystkim rozbieżność cyfr, określających ilośc katolików, które podaje Watykan i władze białoruskie. Poza tym nie Cerkiew prawosławna, tylko Kościół katolicki wprowadza z własnej inicjatywy język białoruski do liturgii, zwłaszcza na szeroką skalę w obwodach wschodnich Białorusi. I co jest ciekawe, że czynią to przede wszystkim księża z Polski, wówczas gdy miejscowi czują pewne opory. Znany literat Białoruski, mieszkający w Polsce Sokrat Janowicz, w jednym z wywiadów wyraził podziw i wzruszenie z powodu audycji obejrzanej w telewizji białoruskiej, gdzie abp. Świątek odprawiał mszę wielkanocną po białorusku.

Ta sprzeczność faktów i cyfr świadczy, że tym problemem po prostu się manipuluje, nie próbując stosować ani socjotechniki, ani objektywizmu.

Jak Pan widzi przyszłość Kościoła na Białorusi?

Zależy to w jakim kierunku pójdzie Białoruś, czy zostanie państwem otwartym, demokratycznym, czy wróci w objęcia Moskwy, albo będzie rządzona przez nacjonalistyczną dyktaturę.

Tak czy inaczej nastąpi pewne przemieszczenie akcentów, jeśli chodzi o skład narodowościowy kleru. Odejdzie starsze pokolenie księży, 99% których stanowią Polacy, będzie wzrastała grupa księży Białorusinów.

Czy potrafiłby mi Pan wyjaśnić dlaczego Kościół w Polsce stał się objektem ostrej krytyki, często bardzo tendencyjnej. Przecież chodzi o kraj, w którym zawsze, a zwłaszcza w czasach nowoczesnych Kościół odgrywał ogromną rolę w zjednoczeniu społeczeństwa, w ocaleniu polskiej mentalności i tradycji, wreszcie w oczyszczeniu od wpływów obcej ideologii. Te dzieje są jeszcze bardzo świeże, by społeczeństwo mogło o nich łatwo zapomnieć. Być może Kościół w czymś zawinił?

Wydaje mi się, że specyficznie zawinił, popełniając tzw. grzech zaniedbania. Nie docenił jakgdyby znaczenia nowoczesnych metod oddziaływania na umysły ludzi, pozostawiając sobie prawo przemawiać tylko z ambony. Doprowadziło to do tego, że nowoczesne środki masowego przekazu zostały opanowane przez jeden sposób myślenia. Grupa ludzi, która ten sposób reprezentuje, dostrzegła siły i autorytet Kościoła i stara się nie dopuścić, by został przewodnikiem nie tylko dusz ludzkich, ale i umysłów. Chodzi nie tylko o Urbana, który jest wulgarny i prymitywny w tym, co robi, ale i o inne gazety, stosujące mało rzetelne sposoby w tej walce.

Czyli, jest to próba, niestety nie pierwsza w historii Kościoła i nie pierwsze wypróbowanie wiary.

Rozmawiała Laura Michajlik

Spotkanie dla Was

KOŚCIÓŁ ODRODZONY

Ożywienie kontaktów Kościoła katolickiego na Białorusi z Polską, wzrost świadomości narodowej mniejszości polskiej w BSRS, przy jednoczesnym odrodzeniu narodu białoruskiego doprowadziło w końcu lat 80-tych do konfliktu między tymi stronami. Część elity białoruskiej zarówno z Mińska jak i na emigracji zarzuciła Kościołowi dążenie do świadomej polonizacji wiernych. Kością niezgody stał się prawie wszystkim język liturgii nabożeństw, język używany na co dzień w świątyniach, którym był w ogromnej większości język polski. Od końca lat 80--tych coraz większą rolę jednak zaczął odgrywać także język białoruski. Wprowadzony początkowo tylko w większych miastach jak Mińsk czy Baranowicze do łacińskich kościołów, nie bez kontrowersji zresztą, z czasem zaczął zyskiwać także mniejsce w mniejszych ośrodkach jak np. Brasław czy takich miastach jak Grodno, gdzie znaczną większość wiernych stanowi ludność narodowości polskiej. Nieprawdziwe okazały się zarzuty części prasy białoruskiej, zwłaszcza tej o charakterze narodowym, o polonizację wiernych przybyłych z Polski do pracy kapłańskiej księży. Jak słusznie bowiem zauważył ks. Roman Dzwonkowski, to ci właśnie duszpasterze np. we wschodniej części kraju, wprowadzili język białoruski do liturgii, nierzadko chętniej niż miejscowi kapłani. Organizowanie się białoruskich katolików doprowadziło w 1990 roku do reaktywowania, działającej już w dwudziestoleciu międzywojennym, Biełaruskaj Katalickaj Hramady, na czele której stanął znany artysta plastyk Feliks Januszkiewicz. Hramada działa przede wszystkim w dużych miastach, skupiając głównie inteligencję. W1992 roku BKH opublikowała pierwszy numer "Chrzyściańskoj Dumki", kwartalnika nawiązującego nazwą i tradycją do wydawnictwa przedwojennego.Pewną nadzieją na przyszłość, gdy chodzi o spory językowe w Kościele katolickim na Białorusi, napawa wspólna rezolucja BKH i Związku Polaków na Białorusi domagająca się respektowania praw wiernych do korzystania z obu języków. Inną kontrowersją tego okresu stała się liczba wiernych. Większość źródeł, jak przebywający na emigracji apostolski wizytator Białorusinów, katolików, biskup Czesław Sipowicz, republikański minister do spraw religii Andriej Zaleski, następca biskupa Sipowicza - ojciec Aleksander Nadson, szacowała tę liczbę na około 2 miliony. Skrajnie inną cyfrę podał w 1988 roku, przy okazji wizyty Prymasa Polski Józefa Glempa na Białorusi, metropolita prawosławny Filaret, oceniając ją na około 500 tysięcy, czyli cyfrę zbliżoną do oficjalnych statystyk określających liczebność mieszkających Polaków. Podobnych obliczeń dokonał w1990 roku białoruski historyk mieszkający w Polsce, Jerzy Turonek, oceniając liczbę katolików na 600--700 tysięcy. Istota sporu tkwi chyba w tym, iż gdyby było 2 miliony katolików, a większość modli się po polsku, to powstaje pytanie ilu naprawdę jest Polaków. Jeśli jest ich tylko 500-700 tysięcy to są to rzeczywiście niemal sami Polacy z niewielkimi dodatkami Białorusinów, Litwinów. Trudno jest w tej chwili ten spór rozsądzić, nie dysponując żadnymi, nawet przybliżonymi danymi w tej kwestii z ostatniego okresu, wszelkie zaś obliczenia są spekulacją.

Wśród wielu inicjatyw podjętych w nowych warunkach niezwykle istotną była decyzja o powołaniu seminarium duchownego w Grodnie. W roku akademickim 1991-1992 studiowało tu 54 kleryków, z Białorusi, Ukrainy, Litwy i Gruzji. Normalną pracę seminaryjną niezwykle utrudniają trudne warunki bytowe, jako że budynek klasztoru pobernardyńskiego, gdzie obecnie mieści się seminarium nie jest przystosowany do spełniania tej roli. Tym niemniej, już teraz cieszy fakt, że w najbliższych latach Białoruś doczeka się na miejscu wykształconych kapłanów. Ponadto, młodzi ludzie z Białorusi studiują obecnie w seminariach Polski oraz Włoch.

Jak na razie ogromne braki i potrzeby duszpasterskie wypełniają kapłani przybyli z Polski. Dla ilustracji w 1992 roku na 23 księży zarejestrowanych w wojewó-dztwie witebskim 14 stanowili duchowni, którzy przyjechali z Polski w ciągu ostatnich lat. W innym województwie, homelskim, gdzie Kościół dopiero się rozbudowuje 5 kapłanów to Polacy, ochotnicy z Polski. Wszystko to jednak mało, gdyż potrzeby są wciąż ogromne.

Po wielu latach cierpień i prześladowań Kościół katolicki na Białorusi wszedł na nową drogę rozwoju, miejmy nadzieję, że w dziejach katolicyzmu tych ziem rozpoczął się najlepszy jego okres.

Adam Hlebowicz

Z ŻYCIA ZPB

Posiedzenie Zarządu Obwodowego

12 września obradował Zarząd Obwodowy Oddziału ZPB w Grodnie. Omawiano kilka istotnych problemów działalności Związku, m. in. wyniki pracy w kierunku rozwoju polskojęzycznego szkolnictwa na Grodzieńszczyźnie, sytuację społeczno-polityczną na Białorusi, niektóre zagadnienia z zakresu działalności kultury i in.

Stwierdzono, że w obliczu obecnej sytuacji gospodarczo-politycznej w Republice ma miejsce pewien zanik aktywności poszczególnych ogniw Związku i niektórych jego członków. Postanowiono zwołać Konferencję Oddziału Obwodowego ZPB o charakterze dyskusyjnym na temat: "Odrodzenie polskości a sytuacja społeczno-polityczna w Republice Białoruś"

Konferencja odbędzie się 20 listopada w Grodnie.

J.D.

Odpowiadamy na listy

Redakcja tygodnika "Głos znad Niemna" otrzymała list od pana Antoniego Kucharewicza - prezesa Oddziału ZPB w Porzeczu następującej treści:

"Szanowna Redakcjo!

Związek Polaków na Białorusi przeżywa obecnie bardzo trudny okres. Zmalała jego atrakcyjność. Jego działanie w coraz mniejszym stopniu odpowiada na zapotrzebowanie społeczności polskiej na Białorusi. Spada aktywność tak szeregowych członków jak i działaczy.

II Zjazd Związku Polaków na Białorusi nie rozwiązał właściwie żadnych problemów bytowych jak potrzeb kulturalnych i duchowych Polaków..."

"Proponuję zorganizować ogólną dyskusję w rodzaju "okrągłego stołu" co do kształtu i konkretyzacji działań Związku na wszystkich szczeblach tej organizacji: terenowych, rejonowych, obwodowych..."

Antoni Kucharewicz

Redakcja serdecznie dziękuje Panu Kucharewiczowi za tak szczerą wypowiedź i podtrzymuje myśl zasugerowaną przez autora listu. Zgadzamy się pośredniczyć w tej ogólnej dyskusji. Gazeta jest przecież pismem związkowym i służyć ma doskonaleniu pracy Związku.

Redakcji wydawało się dotąd, że przynajmniej w pewnym stopniu spełnią oczekiwania Polaków mieszkających na Białorusi.

Nie zgadzamy się z oceną autora listu co do ogólnej pracy ZPB. Znamy przykłady aktywnej pracy zarówno wśród działaczy jak i szeregowych członków, których dorobek będziemy prezentować na łamach pisma. Być może ich przykłady zmobilizują innych Polaków do współdziałania.

Na początek prezentujemy pracę miejskiego koła ZPB w Grodnie. Artykułem tym i listem, którego fragment przytoczyliśmy otwieramy dyskusję na podstawowe pytania:

1. Czego oczekuje od Związku społeczność polska zamieszkała na Białorusi?

2. Jakimi problemami kulturalnymi i duchowymi powinien zajmować się Związek?

Kilka słów o pracy Oddziału Miejskiego

Prezes Oddziału ZPB w Grodnie jest nieuchwytny, pracuje przecież zawodowo, jest z zawodu inżynierem. Do siedziby pan Stanisław Pieluć wpada już z gotowymi planami i zadaniami, wówczas gdy odwiedzałam siedzibę, takie właśnie zdarzenie miało miejsce. Już w drzwiach pyta panią instruktor Łucję Kazukiewicz, czy zamówiła mocleg w hotelu dla delegacji, która przyjeżdża w związku z badaniami Zbrodni Katyńskiej.

Pytam p. Łucję na czym polega jej praca w Oddziale?

No właśnie - odpowiada; najwięcej czasu poświęcam na pracę oświatową i kulturalną. Oddział Miejski zorganizował dwa lata temu Studium Kultury dla wszystkich chętnych Polaków w mieście.

Wykładowcy przyjeżdżają dwa razy w miesiącu z Białegostoku, a zajęcia odbywają się w sobotę i niedzielę. Muszę pamiętać o noclegach i pomieszczeniu. Zajęcia zorganizowano w Uniwersytecie Doskonalenia Nauczycieli w Grodnie, gdzie wynajmujemy salę. Uczestniczy w nim około 20 słuchaczy, młodzieży ze szkół średnich i osób starszych z obwodu grodzieńskiego. Koordynuję tę pracę, opiekuje się wykładowcami.

Oddział Miejski liczy około 2 600 członków, ale część z nich czeka na jakieś wezwania, nie wspiera mnie w działaniach, a przecież jednemu etatowemu pracownikowi trudno dotrzeć do każdego członka.

Ustaliliśmy, że w każdy wtorek odbywają się o godz. 18.30 ogólne zebrania, których celem jest dyskusja o problemach Polaków.

Zdajemy na nich sprawozdania ze swojej bieżącej pracy, informujemy o sprawach szkolnictwa, organizujemy odczyty historyczne, planujemy najbliższe imprezy artystyczne i kulturalne. Często nasze spotkania umilają zespoły artystyczne pracujące również społecznie: m.in. "Echo-Grodno", którego kierownikiem artystycznym jest pani Janina Węcławowicz lub zespół "Lechici" pod kierownictwem pani Reginy Zawadzkiej. Myślę,że możnaby dokonać jeszcze więcej, gdyby były pieniądze i większe zaangażowanie Polaków, ale tych społeczników jest niewielu.

Oddział nasz podzielony jest na 8 dzielnic i zbieraniem składek zajmują się dzielnicowe, które ze względu na przyjętą funkcję poświęcają swojej pracy najwięcej czasu. Ale składki są symboliczne i wystarczają zaledwie na pokrycie kosztów wynajmowania sali, drobne prezenty dla pierwszoklasistów, choinkę noworoczną dla dzieci i czasem dotacje na kolonie.

Werbuję młodzież i patronuję jej w egzaminach podczas corocznej Olimpiady języka polskiego i literatury w Grodnie. Jako Oddział staramy się patronować młodzieży i dzieciom z Grodna w organizowaniu kolonii, festywali piosenki, imprezach sportowych i kulturalnych.

Najbardziej aktywnymi członkami naszego oddziału są: pp. Aleksander Szmyg, Halina Jakołcewicz, Teresa Obuchowicz, Teresa Filipowicz, Jadwiga Zając, Antonina Waniszewska, Tadeusz Jurowski, p. Teresa Dudko i wielu innych.

Chcielibyśmy zaangażować większą liczbę naszych członków do działania na rzecz pracy w Związku, wówczas na pewno moglibyśmy zrobić znacznie więcej dla oczekujących od nas pomocy.

Matylda Świgoń

Gonitwa wzdłóż ulicy Zielonej

W kwietniu b.r. przed II Zjazden ZPB Rejonowy Komitet Wykonawczy w Szczuczynie odwołał podjętą uprzednio przez Miejski Komitet Wykonawczy decyzję o przekazaniu oddziałowi ZPB terenu przy ul. Zielonej obok kina "Biełaruś" pod budowę Domu Polaka, w wyniku czego budowa siedziby Polaków w Szczuczynie została wstrzymana do dnia dzisiejszego.

Na pytanie, dlaczego tak się stało, przewodniczący Rejonowego Komitetu Wykonawczego p. Wincenty Kaziak opowiedział, że do niego ktoś telefonował w tej sprawie... Jak z tego widać, w Szczuczynie dotychczas pokutuje "prawo telefoniczne", jakże znane nam z okresu minionego... Zresztą w tym zakazie nie ma nic szczególnego (hasło "nie puszczat" Polaków nadal obowiązuje, co prawda nie w tak perfidnej formie jak to było w okresie stalinowsko-beriowskim i breżniowsko-susłowskim). Ciekawostką jest to, że członkowie Komitetu Wykonawczego - osoby odpowiedzialne, którzy wczoraj podpisali niezbędne dokumenty dotyczące budowy, nazajutrz (za wyjątkiem Przewodniczącego Komitetu Miejskiego i rejonowego architekta) głosowali za uchyleniem wezwania. Czego w tym więcej: demokracji czy dyktatury?

Prezes Związku rejonowego oddziału ZPB Antoni Kubyszyn powiadomił, że Miejski Komitet Wykonawczy posiada pisemne uzasadnienie tej decyzji, podpisane przez rejonowego kuratora oświaty, zasłużonego pracownika oświaty Edmunda Dzikiewicza, który uważa, że w szkolnym parku budować nie wolno. Dziwne to jest tym bardziej, iż boisko szkolne oddzielają od przydzielonej działki, gmach ćwiczebno-produkcyjny komitetu (UPK) oraz liczne garaże i magazyny, które nie upiększaja terenu parku. Do terenu parku przylegają budynek kina, basen z niedziałającą fantanną oraz bank z postojem samochodowym.

Jak ten tzw. "park" wygląda naprawdę niech poświadczy załączone zdjęcie.

Wśród mieszkańców miasta chodzi gadka, że miejscowi komuniści i nie tylko oni chcą zagospodarować ten teren pod budowę wlasnej siedziby, ponieważ Komitet Wykonawczy nie ma zamiaru zwrócić im ich gabinetów w Domu Rad, a zbierać się komunistom dla dyskusji na temat odrodzenia imperium i KPZR w schronie przeciwlotniczym (jak to dotychczas czynią Polacy) nie przystoi. Ile w tym wszystkim jest prawdy - przyszłość pokaże.

W Komitecie Wykonawczym i Wydziale Archtektury wszak rozumieją, że zakaz budowy Domu Polaka nieopodal kina jest bezpodstawowy, dlatego zaproponowałem inny plac pod budowę przy tejże ulicy. niedaleko hotelu robotniczego budowlanych. Nalezy tylko przenieść komunikacje podziemne, natomiast "nikomu to przeszkadzać nie będzie".

Okazało się że i tu komuś przeszkadzamy. Znaleźli się "życzliwi", którzy napisali do gazety "Zwiazda" złośliwy i poniżający Polaków anonim, który gazeta nie sprawdzając faktów pośpiesznie wydrukowala, 29 lipca pod tytułem "Nocny bar obok przedszkola".

Oto obszerne fragmenty w. anonimu: "My mieszkańcy Szczuczyna jesteśmy zmuszeni zwrócić się do Was: u wladz miejscowych nie udało się uzyskać sprawiedliwości. W naszym mieście postanowino wybudować tzw. "Centrum Kultury Polskiej". W rzeczywistości będzie to bar nocny z ruletką i tp. - tak nam wyjaśniły osoby kompetentne. Niech by sobie budowali na zdrowie, ale sprawa polega na tym, że chcą ten objekt "wcisnąć" w centrum dzielnicy mieszkalnej, w odległości 50 m od przedszkola, niedaleko szkoły i internatu. Przedtem mieli zamiar budować w szkolnym parku. Sprzeciwili sie temu rodzice i dyrektor szkoły...

Prosimy o pilne wstawiennictwo, ponieważ ZPB buduje szybko. Posiadają oni dużo materiałów budowlanych i maszyn, budynek może wyrosnąc jak gdyby po deszczu.

Mieszkańcy ul. Zielonej jak widzimy "życzliwi" wiedzieli dokąd nalezy pisać, gdzie ich zrozumieją i okażą poparcie. Patrzcie ludzie, jak Polacy chcą spoić nasze dzieci, zdemoralizować je, wspólnymi siłami brońmy się...

Ile jeszcze czasu władze będa ganiały Polaków w Szczuczynie wzdłóż ulicy Zielonej? Czas najwyższy ten polski problem rozwiązać w sposób cywilizowany.

"Park"

Prosimy Was o poskromienie naszych "budowniczych". Ze zrozumiałych względów nie podpisujemy tego listu, boimy się. Zwracać się do prokuratury też jest niebezpiecznie...

Henryk Jurewicz
Szczuczyn

Pamięci przyjaciół

Trudno, niezmiernie trudno pogodzić się ze śmiercią osób bliskich, krewnych, przyjaciół... Szczególnie trudno przeboleć śmierć, która nastąpiła w wyniku wypadku drogowego, spowodowanego przez sędziego ludowego siedzącego za kierownicą własnej "Wołgi". Na poboczach drogi roz dzielonej szeroką wstęgą asfaltu leżały dwa zmasakrowane ciała... Osierocili pięcioro dzieci. Ostatnie słowa matki brzmiały: "Ludzie, pomóżcie, co będzie z naszymi dziećmi?..."

Państwo Stasiukiewiczowie wychowali się na wsi, na ziemi szczuczyńskiej. Pan Antoni pełnił funkcję majstra w wytwórni betonu, p. Olga pracowała w zakładach "Awtoprowod".

Skromna, zgodna rodzina Stasiukiewiczów cieszyła się powszechnym szacunkiem wsród otoczenia. Założyli oni kółko rodzinne ZPB - oprócz rodziców członkami tej organizacji stały się starsze dzieci.

Pan Antoni i pani Ola na zawsze pozostaną w naszej pamięci. W żalu i ogromnym smutku mówimy: żegnajcie!

Rejonowy Zarząd ZPB w Szczuczynie.

Ludność polska na Ziemi Białoruskiej II

Pierwszym przeprowadzonym na nowoczesnych zasadach statystycznych spisem był spis ludności dokonany przez władze rosyjskie w 1897r. Uwzględnił on dwie istotne cechy wskazujące na etniczność jednostki: język ojczysty oraz wyznanie religijne. Na podstawie tych dwóch cech istnieje możliwość określenia struktury narodowościowej badanej populacji mieszkającej na Białorusi. Według intencji projektodawców spisu kryterium językowe miało być wyznacznikiem narodowości. Przy niskiej świadomości warstwy chłopskiej uważano, że kryterium językowe w sposób najbardziej trafny mówi o narodowości mieszkańca wsi. Nie było to jednak w pełni prawdziwe, ale każde inne kryterium mogło być też zawodne. Wielu późniejszych badaczy analizujących spis z 1897r. bezkrytycznie utożsamiało język z narodowością co przyniosło w efekcie deformację istniejącej wówczas rzeczywistości. Na obszarach pogranicza polsko-białoruskiego, białorusko - ukraińskiego a nawet białorusko-rosyjskiego mogło to doprowadzić do niewłaściwego zaliczenia pewnych zbiorowisk do nieodpowiednich grup narodowościowych. W przypadku pogranicza polsko-białoruskiego dodatkowym a często decydującym kryterium mogło być wyznanie religijne i ono było w stanie zweryfikować dane językowe. Trudniejsza sytuacja była na pograniczu białorusko-ukraińskim i białorusko-rosyjskim, gdyż te trzy narody łączyła jedna religia. Niemniej nie mając innej statystyki spisowej możemy bazować jedynie na wyznaczniku językowym i religijnym i na tych dwóch kryteriach można konstruować ocenę narodowościową.

Materiały spisu ludności z 1897r. jak i późniejsze szacunki dokonane przez Warszawski Komitet Statystyczny dla roku 1909 stały się obiektem zainteresowania polskich uczonych, którzy przeprowadzili dokładną weryfikację materiałów spisu rosyjskiego. Zwrócili uwagę na zawodność stosowania kryterium językowego do wyznaczenia narodowości na pograniczu polsko-białoruskim. Stwierdzili, że cała ludność chłopska wyznania rzymsko-katolickiego została zaliczona w spisie do grupy białoruskiej względnie rzadziej rosyjskojęzycznej. Działo się to na obszarze, gdzie ogół ludności utożsamia polskość z katolicyzmem a prawosławie z białoruskością względnie z narodowością rosyjską. Wskazywano, że spis odbywał się w okresie nasilenia walki władz carskich polskością i dyskryminowania języka polskiego, co musiało siłą rzeczy spowodować celowe zniekształcanie rzeczywistości narodowościowej.

W momencie spisu na obszarze dwóch pełnych oraz trzech niekompletnych guberni skupiało się blisko 6,5 mln mieszkańców. Spis wykazał bardzo niewiele ludności polskojęzycznej (około 150 tys.). Rozmieszczona ona była dość równomiernie, w guberni wileńskiej i grodzieńskiej było jej również mało jak w guberni witebskiej, czy mińskiej. Było to całkowicie niezgodne z dotychczasową wie-

Ciąg dalszy na str.6

ZIMNE LATO '93

Śmierć ma wiele rodzajów. Opis ich zająłby, na pewno, pare ładnych tomów wypracowań. Rozpoznać jej fizyczne obiawy nie jest trudno, ale w jakim momencie zaczynają umierać miasta, czy gdzie leży początek duchowej, śmierci pokoleń?

Żyjemy w bardzo interesujących czasach, w czasach w których można spokojnie bogacić się kosztem innych ludzi, nierzadko własnych kolegów i znajomych. Te wartości, które ludność kształtowała setkami lat - jedne po prostu zostały w naszym kraju wyrzucone do kosza, inne złożone w ofierze "żółtemu" diabłu - pieniądzom. Nawet religię niektórzy traktują jako przykrywkę dla swojej niechęci angażowania się w trudne sprawy społeczeństwa i wygodny środek na obojętność wobec problemów tych, którzy w sile swojej starości albo kalectwa staczają się coraz bardziej na dno życia. Jasne, łatwiej postać pare minut na kolanach, złożyć datek na tacę i liczyć się dobrym chrześcianinem, niż cokolwiek zmienić. Modlą się o chleb, pokój, bezpieczeństwo -- ale tylko, wyłącznie dla siebie.

Kiedy będziecie wychodzić z murów majestatycznej świątyni spróbujcie poczuć, jak chore powietrze nas otacza. Coraz bardziej i bardziej nasze miasto pogrąża się w brudzie, przeradzając się w wielki bazar nie rynek). Coraz częściej niewinni ludzie zostają napastowani przez pijanych idiotów, dla przyjemności, ot zabrakło rozrywki. Wiedzą, że nikt nie przyjdzie na pomoc ofiarze. Świat się podzielił na ofiary i łowców, "panów" i "łochów", chociaż w szarych ulicach pełno jest ludzi w szarych mundurach, sytuacja staje się coraz bardziej poważna. Niby ciche miasto, ot takie małe bagienko, nikt jak by nic nie zauważa chowając się za drzwiami swoich mieszkań. No właśnie, czy mogą kogoś obchodzić małoletni, już probujący różne narkotyczne surogaty, wąchający klej, spożywający silne galuconogeny. To się dzieje nie na "zgniłym" Zachodzie, a tuż obok was, w mrocznych piwnicach i na strychach waszych domów, dużo z nich tam zostanie na zawsze. Może jest dla was nowością, że młodziutkie 11-16 letnie dziewczyny są seksualnie wyko-

Grodno, ul. Sowiecka

rzystywane, że niektóre "puszczają" się za gotówkę. Cóż może ciebie, porządny obywatelu, obchodzić los młodych kobiet które odstępują sobie nawzajem nowi "panowie życia", że człowieka można sprzedać, albo podarować, a śmierć - śmierć kosztuje bardzo tanio. Można pozwolić sobie zlekceważyć zagrożenia nas otaczające, ale naprawdę, nikt nie jest zabezpieczony od tego, że ktoś dla nas bliski, zostanie następną ofiarą przemocy. Wasze dziecko nie wyląduje w piwnicy, czy wasza córka nie zostanie sprzedana jakiemuś z "panów". Wasza obojętność wobec problemu - młodzieży jest szokująca.

To do was zwracam się ludzie, swoją pokorą wobec przemocy i strachu, niechęci życiu i niemożliwości zmian. Nawet najmniejsze zwierzę walczy w obronie swojego domu, partnera, dzieci, a wy, tylko wygodnie, siedzicie czekając na "dobrego cara", który ma was zbawić. Skończyło się zimne lato 1993 roku, teraz czeka zimna jesień. GRODNO zasypia ciężkim snem, a następne pokolenie zaczyna umierać od niespełnionych marzeń. Cóż, czyny nie spełnione liczą się za nieważne, a puste nadzieje i słowa - są tak samo jak śmiecie na ulicach niegdyś królewskiego miasta. Niegdyś...

Alek Truchanowicz

W cichym Miasteczku

Ciąg dalszy ze str.1

każdego, kto zwłaszcza po raz pierwszy przyjeżdża tutaj. Od pierwszego wejrzenia miasteczko zachwyca swoją przytulnością, schludnością, spokojem i gospodarnością. Dość szeroka tutaj Dźwina statecznie się wtacza przez pagórki, lasy i łąki dalej na Łotwę, dzieląc miasteczko na dwie części: łotewską - Przydrujsk i białoruską - Druję.

Całkiem niedawno można było bez przeszkód przedostać się z jednej części do drugiej, dzisiaj już nie - prom nie pracuje, na stronie łotewskiej znajduje się punkt celny, wymagane są odpowiednie dokumenty i opłaty. Jednakże prywatną łodzią za odpowiednią zapłatą i bez dokumentów, omijając punkt celny można odwiedzić Przydrujsk.

Z lewej strony wpada w ramiona Dźwiny jej wartka i piękna siostrzyczka - Drujka.

W kronikach M. Stryjkowskiego Druja wspomniana jest po raz pierwszy w 1386r. Nie bacząc na burzliwe dzieje, zwłaszcza w ostatnie dziesięciolecia, częściowo zachowała się starówka, po obu stronach Dźwiny są cztery kościoły i cerkwie. Większość mieszkańców stanowią katolicy. Kościół i klasztor na stronie białoruskiej od kilku dziesięcioleci były zamknięte, zaś na łotewskiej zawsze czynne, co wymownie świadczy o gorliwości białoruskich władz. Po zamknięciu świątynia i klasztor przez dłuższy czas były w rozporządzaniu władz oświatowych, ostatnio mieściła się tutaj szkoła rolnicza. Niegdyś piękne budowle zostały zdemolowane i doprowadzone prawie do ruiny.

Przed kilku laty, kiedy zaistniała możliwość wierzącym oddać to, co im się prawnie należało, w krótkim czasie został założony komitet kościelny, po długich staraniach świątynia powróciła do rąk właściwych, klasztor również. Niezwłocznie parafianie rozpoczęli prace remontowe zaprowadzając jednocześnie wzorowy porządek na cmentarzu.

W ogóle, w przeciągu dziejów w Drui było zbudowane około 20 obiektów sakralnych. Druja, która w 1619r. za sprawą króla Zygmunta III otrzymała prawa magdeburskie i była ważnym ośrodkiem, stanowi dzisiaj osiedle całkiem nieduże. W wieku XVII miasteczko składało się z trzech części: starej, nowej (Sapieżyn) i przedmieścia - Przydrujsk. Istniały tutaj plac handlowy, ratusz, szpital, domy Sapiehów, klasztor, kościół, później wzniesiono cerkiew unicką i synagogę. W wyniku drugiego rozbioru Rzeczpospolitej od 1793r. Druja należała do Rosji. W roku 1897 zamieszkiwało tutaj 4787 osób, zaś według spisu ludności w 1989r. - 1276 osób - różnica rażąca.

Badając dzieje miasteczka można wnioskować, że najbardziej tragiczne czasy przypadły na okres 20 wieku, zwłaszcza okres władzy sowieckiej i okupacji hitlerowskiej. W wyniku rokowań od roku 1921 Druja należy do Polski. Pokojowe czasy sprzyjały rozwojowi miasteczka, które stopniowo podnosiło się z ruin i zgliszcz wojennych. Pierwsza polska szkoła powstała tutaj w 1919r.

Sporo dowiedziałem się o życiu miasteczka w tamtym okresie od p. Józefa Żwirbli, zakrystiana kościoła p.w. Św. Trójcy, który się urodził blisko Drui w 1912r. i całe swoje życie spędził tutaj. Pan Józef, nie patrząc na swój poważany wiek, ofiarnie wykonuje zaszczytne obowiązki, dzielnie się przyczyniając do odnowienia kościoła i klasztoru pod pieczą księdza A. Łosia, który niegdyś sam był uczniem gimnazjum maryjnego przy klasztorze w Drui. Pan Józef mieszka w pobliskiej wsi. Pamięta, że w jego wiosce, gdy był jeszcze chłopcem, mieszkało 120 osób; wskazywała na to deska z napisem ustawiona przed wjazdem do wsi, zaś dzisiaj w Nowiczkach pan Józef mieszka sam, dzieci - na Łotwie.

Dobrze pamięta 1939 rok, wrzesień, jak wkroczyli "wyzwoliciele" ze Wschodu. Mówi, że ludzie byli jakby odrętwiali, panowało przerażenie i zgroza; cieszyli się z tego tylko Żydzi, których spośród 4,7 tysiąca mieszkańców było ponad 2 tys. Ale drugi zaborca wkrótce zamienił pierwszego. Życie pokojowe zmieniło się na trwanie w ustawicznym strachu i przygnębieniu.

W latach 1942-43 nad brzegiem Drujki rozstrzelano około 700 Żydów. W 1962 roku ustawiono w tym miejscu pamiątkową tablicę. Stan obecny tablicy i miejsca mordu jest godny opłakania.

Po wojnie znaczna część ludności opuściła rodzinne strony, korzystając z pierwszej i drugiej repatriacji. Jechali i Polacy i Białorusini, ażeby jak najszybciej i jak najdalej być od raju bolszewickiego.

W czasie wojny kościół ucierpiał od bombardowania, spłonął, ale dzięki ofiarności parafian, został dość szybko odbudowamy, ksiądz Pawlik wyświęcił go, lecz w krótkim czasie został zamknięty. Z bólem serca wspomina p. Józef jak zamykano świątynię. W ciągu tygodnia parafianie nie przekazywali kluczy, dyżurowali dniem i nocą, lecz jednak ich opór został złamany, zastraszeni przez władze ulegli. Obrazy i sprzęt ludzie przechowywali w domach prywatnych przez dziesiątki lat, teraz to wszystko powróciło na swoje miejsce.

Bielmem w oku sprawującym władzę był krzyż na kościele. Długo nie udawało się go zrzucić, bo postawiony był solidnie, aż wreszcie znaleźli ochotnika z miejscowych pijaczków, który wlazł na wierzchołek wieży i zbił umocowania krzyża. Założono liny i dwa traktory dokonały dzieła zniszczenia. Krzyż spadł na ziemię. Później zebrało się 6 mężczyzn, którzy postanowili uratować krzyż przed zniszczeniem. Ponieśli krzyż w kierunku cmentarza w Szalczynie, po drodze spotkali ciężarówkę, kierowca zgodził się odwieźć krzyż na cmentarz. Gdy powrócił do garażu już wiedziano gdzie był. Dyrektor go zgromił, zaczął domagać się zwrotu prawa jazdy. Milicja również nie pozostawiła go w spokoju, został tymczasowo aresztowany za popełnione "przestępstwo". W ostatecznoście zwolnił się z pracy i zatrudnił w pobliskiej Łotwie. Krzyż zaś został ustawiony na cmentarzu, gdzie przebywał do czasów, gdy zaistniała możliwość ponownego umieszczenia go na świątyni.

Dzisiaj remont kościoła trwa w pełni, pięknie odrestaurowany jest ołtarz i mury zewnętrzne; doprowadzono do godnego stanu kilka pomieszczeń w klasztorze, gdzie w jednej z sal odbywają się nabożeństwa, które odprawia ks. A. Łoś dojeżdżający z Widołt. Nabożeństwa gromadzą sporo ludzi, jest wspaniały chór, jest ofiarność i chęć przyjścia do Chrystusa.

Drugim moim rozmówcą była 85 letnia p. Władysława Krzeżewska - Urban, która razem z ojcem - synem powstania 1863r. - w 1922r. przyjechała do Drui. W 1923r. rozpoczęła naukę w gimnazjum klasztornym w Drui, które z polecenia bł. Jerzego Matulewicza założył ks. Andrzej Cikoto wraz z kilku innymi księżmi- marianami. Ks. Andrzej był świetnym kaznodzieją, całym sercem oddany krzewieniu wiary i oświaty wśród miejscowego ludu : Polaków, Białorusinów, Żydów. Znał dobrze język białoruski. W czasie studiów w Petersburskiej Akademii Duchownej ks. Cikoto miał takich wykładowców jak znamy ks. J. Matulewicz oraz działacz białoruskiego odrodzenia Epimach - Szypiła, których oddziaływanie na księdza Cikotę było dość wpływowe, o czym świadczy dalsze jego życie.

Założone przez ks. Cikotę gimnazjum nosiło imię Stefana Batorego. Dyrektorem była absolwentka KUL-u, przełożona klasztoru żeńskiego w Drui siostra zakonna Wanda Jentu, ona również wykładała język polski. Grono nauczycielskie składało się z osób nieprzeciętnie uzdolnionych, byli to ks. Chamionek, ks. Hermanowicz, ks. Daszuto, p. Michalina Michaniewiczówna, siostry Elwira i Agnestyna Pleśniewiczówne, p. Szafierówna, prof. Gołubiew- późniejszy pisarz, prof. Zając, Leon Masiulaniec, prof. Wojciekiewicz- świetny matematyk i wielu innych, którzy sprawiali niezatarte wrażenia i pozostawili po sobie dobrą pamięć w duszach i sercach wychowanków, dzisiaj już nielicznych.

Gospodarstwo prowadził ks. Smulko i to na bardzo wysokim poziomie. Chętnie udzielał rad mieszkańcom miasteczka i okolicy jak wydajniej prowadzić gospodarstwo. Religii nauczał ks. Zienkiewicz.

W gimnazjum założono chór i zespół teatralny. Grano "Dziady", "Śluby panieńskie", "Damy i huzary" i in. Zespół wyjeżdżał na występy gościnne do Brasławia. Kilka razy do Drui zawitała z występami "Reduta Wileńska". Uczniowie gimnazjum zwiedzili pod kierownictwem ks. Cikoto Poznań, Gdynię, Gdańsk, Sopot, Wilno. Chór prowadził organista Bogatkiewicz, absolwent konserwatorium, w czasie wojny zginął podczas bombardowania miasteczka.

Nauka w gimnazjum, gdy było ono prowadzone przez O.O.Marianów kosztowała 20-25 zł rocznie, zaś kiedy w 1935r. zostało przekształcono w gimnazjum państwowe - 100 zł. rocznie.

P. Władysława ukończyła gimnazjum w 1934r., pracowała w księgarni w Miorach, miała zamiar udać się na studia pedagogiczne w Wilnie, niestety, wybuch wojny udaremnił zamiary. Dzisiaj mieszka samotnie, obok kościoła w drewnianym domku; uliczka cicha, domki zadbane.

Wszyscy tu pamiętają dawne czasy, lata swej młodości. W sierpniu w Drui będzie obchodzona uroczyście 70 rocznica założenia gimnazjum.

A. Jakowlew
Witebsk

SŁAWNI POLACY

STEFAN BATORY

Stefan Batory należy do najsławniejszych królów polskich. Pochodził ze starożytnego rodu węgierskiego. Urodził się 27 września 1533 r. Od 15 lat przebywał na służbie wojskowej u króla Czech i Węgier. Od 1571 r. książę Siedmiogrodu.

Po śmierci króla Zygmunta Augusta (1572 r.) podczas elekcji w kwietniu 1573 r., królem Polski zostaje wybrany Henryk Walezy, który w czerwcu 1574 r. potajemnie ucieka do Francji. W wyniku walki pomiędzy różnymi stronnictwami, szlachta wybiera królową, siostrę Zygmunta Augusta, Annę Jagiellonkę dając jej na męża kandydującego również do polskiego tronu Stefana Batorego.

1 maja 1576 odbywa się koronacja nowego króla w Krakowie.

W 1577 r. Batory rozpoczyna wojnę z Gdańskiem, zakończoną ugodą kompromisową. Gdańsk płaci 200 tys. zł. kontrybucji. W 1577 r. rozpoczyna sie wojna z Rosją, do której Batory został sprowadzony przez cara Iwana Groźnego, który w latach 1575-1577 usiłował opanować całe Inflanty. W latach 1577-78 Batoremu udało się odzyskać południową część Inflant, następnie w 1579 r. zdobył Podolsk, w 1580 Wielkie Łuki, Chołm i Woroniec, po czym przystąpił do oblężenia Pskowa. Ulegając naciskom wysłannika papieskiego Antonio Possevina, który na własną rękę starał się działać na rzecz unii z prawosławiem, Batory zaniechał dalszych walk. W 1582 r. rozejm w Jamie Zapolskim pozostawił Polsce Inflanty, zaś Litwa poszerzyła swe tereny o ziemę połocką.

Za czasów Batorego wprowadzono w kraju w życie dekrety Soboru Trydenckiego i rozwinęła się działalność jezuitów. Ich kolegium w Wilnie zostało w r. 1579 podniesione do rzędu uniwersytetu. Celem polityki wewnętrznej było ustalenie sprawiedliwej równowagi pomiędzy zasadą wolności a władzą królewską. Na początku panowania Batorego stworzono Trybunały: Korony (1578 r.) i Litewski (1581 r.), które uzyskały uprawnienia najwyższego sądu apelacyjnego. Król był zwolennikiem silnych rządów, tolerancji religijnej, występował przeciwko magnaterii. Dokonał reform wojskowych, zorganizował m. in. tzw. piechotę wybraniecką z chłopów dóbr królewskich.

Życie Batorego ściśle jest związane z Grodnem, do którego po raz pierwszy przyjechał w 1579 r. Swą działalnością przyczynił się do rozwoju miasta. W Grodnie przyjmował w 1581 r. posłów rosyjskich, a w 1584 r. - angielskich. W 1581 r. wydał przywileje dla prawosławnej cerkwi w Grodnie. Rozbudował i umocnił Stary Zamek.

Po śmierci Iwana Groźnego, Batory planował nową wyprawę na Moskwę, lecz przeszkodziła jej nagła śmierć króla 12 grudnia 1586 r. w Grodnie.

J.D.

TRAGEDIA I NADZIEJA

8 września w Nowym Zamku w Grodnie odbyło się otwarcie wystawy prac Jana Kuźmickiego, plastyka szwedzkiego, naszego ziomka. Artysta urodził się w 1934 r. we wsi Bogdanowce koło Żołuska. W wieku niemowlęcym stracił matkę. Tragiczny los wywarł swoje piętno na jego twórczości. Losy rzuciły go w 1949 r. do Kaliningradu, później były; Polska, w której artysta przebywał przez 8 lat, Austria, Izrael, Turcja, Grecja, Włochy, Francja... - ogółem 22 kraje. Obecnie malarz mieszka i tworzy swe dzieła w Szwecji.

Jak sam autor powiada: "Moją akademią sztuki i szkołą życia - było bezlitosne życie i "zimna ulica". Pragnę by na naszej planecie spały spokojnie dzieci przyciśnięte do matczynej piersi".

Z płócien artysty emanuje ludzkie ciepło i zarazem tragizm losów ludzkich, próba pojmowania sensu życia. Nie zawsze obrazy te są zrozumiałe dla odbiorcy od pierwszego wejrzenia, nieraz dopiero po powtórnym ich obejrzeniu można pojąć ich głębię. Prace rzeźbiarskie są wykonane w stylu nawiązującym do ludowych tradycji naszego rejonu, wyrażają równocześnie tęsknotę autora za ziemią rodzimą.

Podczas otwarcia wystawy artysta powiedział: "Życie miałem surowe i przez to stawiałem przed sobą surowe wymagania". Właśnie te wymagania wiodły do sukcesu. Prace Jana Kuźmickiego były eksponowane na wielu wystawach m. in. w Szwecji, Polsce, Finlandii. Znany grodzieński plastyk Nikołaj Łukjanow wyraził się o twórczości J. Kuźmickiego tak: "Twórczość Jana Kuźmickiego napewno należy ocenić jako nierozerwalną część naszego życia. Tylko ta jedność organiczna pomaga uświadomić sobie ten ból i smutek, które emanują z jego dzieł i nam pomagają".

J.D.

JAKA BĘDZIE POGODA

Słońce

Słońce zasępione i jakby zanurzone w wodzie wschodzi czerwone z jaskrawymi promieniami. Czasem ponad nim znajduje się gęsta chmura. Blady zachód.

Księżyc i gwiazdy

Naokoło księżyca lśni obręcz kolorowa lub świetlna; znak to nieomylny mającej wkrótce nastąpić słoty. Po nowiu rogi księżyca są przyśnione; podczas pełni tarcza blada. Gwiazdy są blade i nieliczne, a wydają się jakby zwiększone, że nie mozna dostrzec ich migotania lub otoczone są jasnością.

Przyroda

Wiatry zachodnie i południowo-zachodnie sprawiają deszcz i dnie dżdżyste.

Gęsta i nasycona parą wodną mgła unosi się w powietrze. Parno. Zwiększa się ciśnienie atmosferyczne. Szron na trawie, który jest skrzepłą rosą, zapowiada deszcz, mający nastąpić za dwa lub trzy dni. Brak rosy i echa. O ile nagietek deszczowy po 7-ej godz. rano ma kwiat zamknięty, można się tego dnia spodziewać deszczu. Mgła wznosi się ku górze. Jeśli zacznie padać deszcz w godzinę lub dwie po wschodzie słońca - niepogoda będzie cały dzień; gdy na dwie godziny przed wschodem - po południu się wyjaśni.

Chmury

Zorza wieczorna nadzwyczaj mocna. Chmury podobne do rozwlekłej wełny, czyli tak zwane obłoki pierzaste, są oznaką deszczu, mającego nastąpić za dwa lub trzy dni. Gdy latem z rana powstają małe chmury, po czym zbierają się większe, a po południu nie rozchodzą się, lecz jeszcze bardziej zgęszczają, wtedy zwykle następuje deszcz. Białe chmury w zimie są znakiem śniegu. Jeżeli w zimie lub wiosną chmury są białawo-błękitne i rozciągają się daleko, należy oczekiwać drobnego gradu.

Zachowanie zwierząt i ptaków

Wrony krążą niespokojnie ponad drzewami. Gołębie wracają z pól późnym wieczorem, jaskółki trzymają się w pobliżu zabudowań i nisko latają nad wodą. Kotki myją się ceremonialnie. Ślimaki wyłażą ze swych domków, a deszczownice z podziemnych kryjówek. Krety ryją zawzięcie, zielona żabka wydaje głos ostrzegawczy, a ropuchy wychodzą za dnia na żer. Komary i muchy naprzykrzają się uparcie, bydło i owce pasą się gorliwie, pijawki i niektóre ryby wypływają na powierzchnię wód. Ptaki piszczą i są niespokojne. Zaby urządzają wesoły koncert. Kury tarzają się w kurzu i często skaczą sobie do oczu. Na długotrwały deszcz koguty pieją bez końca.

Ludność polska na Ziemi Białoruskiej II

Ciąg dalszy ze str.4

dzą jak i ogólnym rozeznaniem o sytuacji narodowościowej w Białorusi. Wiele bowiem analiz zawartych w cytowanej literaturze przedmiotu świadczyło, że w obu guberniach zachodnich mieszkała liczna rzesza Polaków i dopiero w miarę przesuwania się na wschód, względnie południe od setek ludności polskiej ulegał wyraźnemu obniżeniu.

Istotnym kryterium pozwalającym zweryfikować strukturę narodowościową na pograniczu polsko-białoruskim było wyznanie religijne. Podział w tej dziedzinie był na tyle jednoznaczny, że pozwalał na ocenę etniczną. Późniejsze wydarzenia jak i przeprowadzone w następnych dziesięcioleciach spisy, wykazały, polaryzacja ludności wg kryterium religijnego była bardzo klarowna i wiązała się z przynależnością narodową.

W przybliżeniu spis wykazał 880 tys. wyznawców kościoła rzymsko-katolickiego. Przy porównaniu tej wielkości z liczebnością ludności polskojęzycznej wynoszącej około 155 tys., to okazuje się że 725 tys. katolików zostało zaliczonych do grupy językowej białoruskiej. Na obszarze etnicznej Białorusi kościół rzymsko-katolicki był przez ogół mieszkańców bardzo silnie utożsamiany z tzw kościołem polskim. Nie znaczy to, że nie było wśród katolików deklarowanych Białorusinów. Były to przypadki nieliczne, podobnie było niewielu Polaków wyznania prawosławnego. Pochodzili ci ostatni głównie z małżeństw mieszanych prawosławno-katolickich. Zgodnie z ustawodawstwem rosyjskim, mającym ostrze antypolskie dzieci z takich małżeństw nie mogły być wyznania katolickiego.

CDN Piotr Eberhardt

AKWARIUM

Wiktor Suworow

W wywiadzie obowiązuje zasada: n i e w o l n o o d r y w a ć s i ę o d o g o n a ! jeżeli widzisz, że jesteś śledzony, przede wszystkim nie daj po sobie poznać, że się zorientowałeś, nie panikuj i nie miotaj sie nerwowo. jesteś dyplomatą, do diabła! Poszwendaj się po mieście. Dziś musisz zrezygnować z wyjścia na operację. Może udają, że objęli obstawę, a w rzeczywistości sterczą pod bokiem, jeszcze liczniejsi i w zmienionym składzie: same nowe twarze. W dniu, gdy wykryłeś inwigilację - zakaz operacji. To żelazna reguła. Każdą operację opracowuje sie w kilku wariantach. Dziś śledzą - powtarzamy ją nazajutrz albo za tydzień, albo za miesiąc, ale nie próbuj się wymykać! Jeśli ich zgubisz, choćby nawet pod najlepszym pretekstem, pokażesz tym samym, że jesteś szpiegiem, a nie zwyczajnym dyplomatą, że potrafisz rozpoznawać inwigilację, że z jakich tobie tylko znanych powodów musisz się od niej uwolnić. Odtąd nie zaznasz spokoju. Będą siedzieć ci na karku dzień i noc, i cała twoja robota na nic. Jeden raz zdołasz ich zgubić, a oni zaliczą cię do kategorii niebezpiecznych i już nigdy się od nich nie uwolnisz, każdego dnia ze trzydziestu będzie dreptać ci po piętach. Tak więc nie wolno gubić ogona.

***

Obiekt: Zakłady Rakietowe w Mytiszczach. Zadanie: znaleźć odpowiedniego człowieka i zwerbować go. Cel pierwszy: poznać praktykę prawdziwego werbunku. Cel drugi: wykryć ewentualne kanały, których wrogie służby wywiadowcze mogłyby użyć celem werbowania naszych ludzi w ośrodkach o szczególnym znaczeniu strategicznym.

***

Teoria werbunku głosi, że na wstępie należy zlokalizować dany obiekt. Nie jest to trudne. Mytiszcze, to niewielkie miasteczko pod Moskwą. W tym miasteczku znajdują się duże zakłady. Drut kolczasty rozciągnięty na izolatorach. Nocą fabrykę zalewa morze jaskrawego światła. Za ogrodzeniem ujadają wilczury. Nie ma mowy o pomyłce. Zresztą przedsiębiorstwo musi mieć odpowiednią nazwę. Jeżeli napis nad brama głosi, że zakład produkuje elektryczne oprzyrządowanie do traktorów, może to znaczyć, że poza produkcją zbrojeniową wytwarza również coś dla traktorów, ale gdy widnieje nic nie mówiąca nazwa typu "Uralmasz", "Kuźnica Leninowska", "Sierp i Młot" - możecie nie mieć wątpliwości: fabryka zbrojeniowa w czystej postaci.

Druga zasada werbunku przypomina, że nie trzeba forsować ogrodzeń. Ludzie sami wychodzą z zakładu. Zmierzaja do czytelni, do klubów sportowych, do restauracji, na piwo.

Trzecia zasada werbunku mówi, że nie ma potrzeby werbować dyrektora ani naczelnego inżyniera, a wiele prościej skaptować ich sekretarki, które wiedzą nie mniej, niż ich zwierzchnicy. Z tym kłopot: reguły szkoleniowego werbunku zakazują nam rekrutacji kobiet. za granicą - proszę bardzo, na treningach - nie wolno. Trzeba znaleźć kreślarza, programistę, archiwistę tajnej dokumentacji, obsługę fotokopiarki itd.

Wszyscy otrzymaliśmy podobne zadania i każdy szykuje własny plan, jak przed decydującą bitwą. Ćwiczebny werbunek wcale nie jest łatwiejszy niż bojowy. Jeżeli gdziekolwiek na Zachodzie przyłapią cię na takim procederze, zapłata może być tylko jedna - ekspulsja. Natomiast jeśli dopuścisz się błędu na treningu i wpadniesz w łapy KGB, konsekwencje są poważniejsze: nigdy nie wypuszczą cię na Zachód.

***

Werbunek

Przede wszystkim wyznaczyłem sobie hipotetyczny obszar o średnicy jednego kilometra wokół fabrycznych murów. Teraz potrzebuję biblioteki. Jak ją znaleźć? Przyczepiłem się do takiej grupki inteligentnie wyglądających chłopaków.

Przeglądam książki i bacznie obserwuję, kto się czym interesuje. Potrzebuję punktu zaczepienia. O, tamten rudy okularnik przebiera w fantastyce naukowej. Dobrze. Zaczekamy na niego.

***

W filmach szpiegowskich oficer wywiadu błyszczy elokwencją i dowcipem. Jego argumenty są nieodparte i ofiara bez trudu przystaje na wszystkie propozycje. Kompletna bzdura. W rzeczywistości wszystko odbywa się zupełnie inaczej. Czwarta zasada werbunku głosi, że każdy człowiek nosi w sobie masę genialnych pomysłów i każdy najbardziej cierpi dla tego, że nikt go nie chce słuchać. Kunszt werbunku sprowadza się przede wszystkim do umiejętności uważnego słuchania rozmówcy. Nauczyć się słuchać bez przerywania - sukces zagwarantowany. Piąta reguła werbunku, to zasada truskawek. Lubię truskawki. Lubię łowić ryby. Jeżeli zacznę łowić ryby zakładając na przynętę truskawki, nie złowię ani jednej. Rybie trzeba zaproponować to, co lubią ryby - dżdżownice. Jeżeli chcesz się z kimś zaprzyjaźnić, nie rozmawiaj z nim o truskawkach, które ty lubisz. Rozmawiaj o dżdżownicach, które on lubi.

Na następnym spotkaniu miałem w kieszeni magnetofon w formie papierośnicy; przez rękaw marynarki biegł cieniutki przewód do mikrofonu, wmontowanego w mój zegarek. Siedzieliśmy w restauracji i gadaliśmy o perspektywach wykorzystania czterotlenku dwuazotu jako utleniania i mieszanki ciekłego tlenu z naftą jako właściwego paliwa.

Następnego dnia szef pogratulował mi pierwszego werbunku.

- Okularnika zapomnij. Jego sprawę razem z twoimi raportami i nagraniami przekażemy komu należy. Żeby trzymać Bezpiekę w ryzach, Komitet Centralny potrzebuje konkretnych materiałów o złej pracy KGB.

CITROEN - ZX

Giełda samochodowa

Citroen -- to samochód na który można liczyć na bezdrożach Syberii i autostradach Europy.

Przyczepność, płynność jazdy, bezpieczeństwo na zakrętach, niezawodność pojazdu, to główne zalety Citroena ZX. Unikalny system samokrętnej tylnej osi powoduje, że tylne koła skręcają się lekko w stronę zakrętu i wiraż pokonywany bez poślizgowów i "wynoszenia" pojazdu. Pozwala to bezpiecznie przejechać nawet najostrzejszy zakręt. Przyczepność i kontrola są doskonałe. Układ hamulcowy, kierowniczy i silnik Citro\na ZX są na tym samym poziomie - sprawne i niezawodne, zawsze, w każdych warunkach.

W najtrudniejszych obecnie rajdach na świecie: Rajd Tunezji, Rajd Faraonów, Paryż - Dakar, w skrajnie trudnych warunkach pustynnych, Citroena ZX potwierdził swoją klasę zwyciężając zdecydowanie z dziesiątkami konkurentów.

Okazał się najsprawniejszy.

27, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00, 21.35. Пад купалам сусвету. **8.15.** «Рассмяшыце клоуна». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **10.30.** Дак. фільмы. **11.20, 19.35.** Фільм-канцэрт. **12.05.** «Аб 'ектыў-тэатр» у Мазыры. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Сем азёраў». Кінанарыс. **13.55.** Мастацкі фільм «Вочная стаўка». **15.35.** «Цэнтр». Замежныя сувязі Беларусі ў галіне культуры. **16.20.** Музыка. 4-ы клас. **16.40.** Бар 'еры. **17.40.** Мультфільм. **17.50.** Сення — Сусветны дзень турызму. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.15.** Рынак і эканоміка. (Гр.). **18.45.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.10.** Адкрыццё тыдня Польскага тэлебачання. **19.55.** Вецер вандраванняў. **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Спартыўны тэлекур 'ер. **22.05.** «Варшаўскія галубы». Мастацкі фільм. **23.15.** НІКа. **23.30.** Тэлевізійны дом кіно. **00.45.** Канцэрт майстроў польскай эстрады.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 18.20.** Премьера художественного фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.10.** Премьера художественного телесериала «Мелочи жизни». 17-я и 18-я серии. **10.15.** Тема. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** Гол. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Шаги навстречу. **15.35.** Праздник на улице Надежды. **16.20.** Звездный час. **17.25.** Дневник VII Международного конкурса артистов балета. **17.40.** Гол. **18.10.** Документы и судьбы. **18.15.** Погода. **19.10.** Эхо недели. **19.40.** «Спокойной ночи, малыши». **20.40.** «Мелочи жизни». 18-я серия. **21.10.** **Новая студия представляет:** Бомонд, АТВ-брокер, ТВ-галерея, Я, Выбор 2000, ТВ-Х. В перерыве — Новости. **00.05.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **18.15.** Совершенно секретно. **9.10.** Устами младенца. **9.40.** Мульти-пульти. **9.55.** У Ксюши. **10.25.** «Васса». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Извините, пожалуйста». Художественный фильм. **15.00.** Бизнес в России. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Премьера документального фильма «Испания с высоты птичьего полета». Фильм 4-й. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Публицистическая программа «45». **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм «Свидетель». (США). **20.20.** Рек-тайм. **20.50.** Экспоцентр представляет. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Ваше право. **22.55.** Спасение 911. **23.50.** Каунтдаун.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 206. **12.00.** Приятное с полезным. **12.20.** Кулинарная программа. **12.40.** Школа для родителей. **13.00.** Новости. **13.15.** Это история. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Школы в Европе. **14.55.** Программа стереотипов. **16.30.** Рок-программа. **16.45.** Тележурнал. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Тележурнал для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Квант. **18.40.** Право и бесправие. **19.05.** Комедийный сериал пр-ва США. **19.30.** Театральный журнал. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Прямо из Бельведера. **21.20.** Телетеатр. **23.15.** Миниатюры. **23.20.** Репортаж. **23.45.** Открытки из Москвы. Валентина — русская женщина. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «Где-то господин президент...» Фильм пр-ва Польши. **01.55.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Новые приключения». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Женский журнал. **11.05.** Однажды посетишь. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Семь дней польского спорта. **13.00.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Третья граница». Сериал пр-ва Польши. **15.00.** Публицистическая программа. **16.00.** День рождения Антонины. **16.30.** Приветствие. **16.35.** Новые приключения. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Концерт. **17.40.** Обзор кинохроник. **18.15.** Польская кинохроника. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** «Молнии». Сериал пр-ва США. **21.20.** Неоконченный раздел. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Репортеры «Двойки» представляют. **23.00.** «Легко пришло, легко ушло». Фильм пр-ва США. **00.30.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.25.** Варшавская осень. **01.55.** «Молнии». Сериал пр-ва США.

28, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Ачаг». Тэлефільм. **9.00.** Музыка. 4-ы клас. **9.20.** «Варшаўскія галубы». Маст. фільм. **10.00.** «Лэдзі Гамільтан». Спектакль. **13.05.** Фільм-канцэрт. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40, 19.55.** Тэлефільмы. **14.35.** «Смерць цудоўных казуль». Мастацкі фільм. **16.05.** Нов і к-топ-10. **17.05.** Пазакласнае чытанне. 3-ці клас. **17.40.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Гімалайскае мядзведзяня». Для дзяцей. 1-я і 2-я серыі. **18.00.** «Найлепшыя песні — Богу». Фестываль польскай маладзёжнай песні. **18.20.** Тэлевізійная дошка аб 'яў. **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма (Гр.). **20.10.** ТА «Рэха». **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** «Дзяжурная аптэка». Маст. фільм. **22.15.** Чвэрць гадзіны перад матчам. «Дынама» (Мінск) — «Вердэр» (Брэмен). **22.30.** Мелодыі пад дажджом. **23.25.** НІКа. **23.40.** «Кесарава сячэнне». Маст. фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай. **8.40, 18.05.** Премьера художественного фильма «Просто Мария» (Мексика). **9.30.** Человек и закон. **11.00.** И. Стравинский. Балет «Петрушка». **10.50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Хождение по мукам». Художественный фильм. 4-я серия. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Дело. **15.25.** Премьера мультфильма «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.50.** Компас-сказка. **16.50.** Технодром. **17.25.** СНГ: от разговоров к согласию. **17.50.** Документы и судьбы. **18.00.** Погода. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Репортаж ни о чем. **20.55.** Футбол. Кубок УЕФА. 1/32 финала. «Айнтрахт» (Франкфурт, Германия) — «Динамо» (Москва, Россия). В перерыве — Миниатюра. **23.25.** На первенство мира по шахматам. **23.40.** Кино до востребования. **00.10.** Открытый чемпионат России по гольфу.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Без ретуши. **11.00.** Чемпионат России по бальным танцам. **11.35, 13.25.** Из фильмотеки юбиляра. «Смерть Тарелкина». 1-я и 2-я серии. **12.40.** Крестьянский вопрос. **14.35.** Музыкальная мозаика. **15.20.** Телегазета. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Студия «Рост». **16.10.** Трансросэфир. **16.55.** Хранители истины. **17.25.** Хроника национальной политики. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.00.** Футбол. Кубок УЕФА. «Локомотив» (Москва) — «Ювентус» (Турин). В перерыве — Вести. **21.05.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 224-я серия. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Плоды просвещения. **22.25.** Концерт духовой музыки.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Жизнь». Сериал пр-ва Японии. **11.30.** Репортаж. **11.45.** Клуб хорошей книги. **12.00.** Рынок труда. **12.20.** С верой в новое. **12.45.** Используй сама. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для детей. «Тик-так». **14.30.** Образовательное телевидение. **14.35.** Звездное путешествие. **14.50.** Техника. **15.00.** Поймать ветер. **15.10.** Книга чудес техники. **15.25.** Цифровые звуки. **15.30.** Наша Балтика. **15.45.** Видение 2001. **16.05.** Рисуй с нами. **16.20.** Охота за кометами. **16.35.** Телекомпьютер. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Сенсации XX века. **18.40.** Сто лет кино. **19.05.** «Скорч». Сериал пр-ва США. **19.30.** Чрезвычайный пересмотр. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Сеймограф. **21.25.** «Сенатор». Фильм пр-ва США. **23.00.** Взято из жизни. **23.30.** Развлекательная программа. **23.45.** Открытки из Москвы. **00.00.** Вечерние новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** Следы войны. **02.00.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Аннетта». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Пожелания. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Программа о животных. **12.45.** Отчизна. **13.00.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Флип и Флап». Комедия пр-ва США. **14.45.** Репортаж. **15.00.** Специальная линия. **15.50.** Репортаж с театрального фестиваля. **16.10.** Документальный фильм. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Аннетта». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.15.** Тележурнал. **17.35.** Из краковского архива. **17.45.** Отчизна. **18.00.** Развлекательная программа. **18.10.** Знаки времени. **18.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **20.05.** Документальный фильм. **21.00.** Польские диалоги. **21.35.** Репортаж. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Точка зрения. **23.00.** «Похороны Грабины». Фильм пр-ва Германии. **00.20.** Музыкальный журнал. **01.00.** Панорама. **01.05.** «Секс, обман и видеокассеты». Фильм пр-ва США.

29, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Пазакласнае чытанне. 3-ці клас. **9.20, 21.45.** «Дзяжурная аптэка». Маст. фільм. **9.50.** «Кесарава сячэнне». Маст. фільм. **11.20.** ТА «Рэха». **11.40, 15.30.** Тэлефільмы. **12.35.** Мелодыі пад дажджом. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Дзяўчына з Мазураў». Маст. фільм. **16.25.** Відзьма-нявідзьма. **17.40.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Гімалайскае медзведзяня». Для дзяцей. 3-я серыя. **17.50.** Дзённік Прынёмання (Гр.). **18.20.** «Надзея». Пра чалавечнасць, спачуванне і міласэрнасць. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Гомель). **19.10.** Залатая дзесятка. **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.15.** Футбол. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. «Дынама» (Мінск) — «Вердэр» (Брэмен). У перапынку — НІКа. **00.00.** «Зоркі» на экране. «Прыватны дэтэктыў, ці Аперцыя «Кааперацыя». Маст. фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Компас-сказка. **9.20.** Торговый мост (прямая). **9.50.** Провинциальный салон. **10.15.** Концерт. **10.50, 00.55.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Хождение по мукам». Художественный фильм. 5-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Премьера мультфильма «Приключение Тедди Ракспина» (Англия). **15.40.** «Командоры. Остров Медный». Научно-популярный фильм. **16.00.** Между нами, девочками... **16.20.** Премьера мультфильма «Летающий дом». **16.50.** Технодром. **17.25.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». «Здравствуйте, это я!». **17.50.** Погода. **17.55.** Футбол. Кубок европейских чемпионов. 1/16 финала. «Спартак» (Москва) — «Сконто» (Рига). В перерыве — Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Русский мир. **21.20.** Премьера художественного фильма «Кровавая свадьба» (Франция, Италия). **23.25.** Максима. **23.55.** МТУ.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Футбол. Кубок УЕФА. «Локомотив» (Москва) — «Ювентус» (Турин). **9.40.** Параллели. **9.55.** Рек-тайм. **10.25.** Наш сад. **10.55.** Мульти-пульти. **11.05.** Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 224-я серия. **11.55.** Роковая инвариантность, или Счастливчик Пьецух». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Жили были старик со старухой». Художественный фильм. **15.15.** Мульти-пульти. **15.25.** Телегазета. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Трансросэфир. **16.30.** Христианская программа. **17.00.** Русская виза. **17.30.** Давайте разберемся. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 225-я серия. **20.15.** L-клуб. **21.00.** Экспоцентр представляет. **21.05.** Телевече. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Анапа-93. **23.10.** Экран криминальных сообщений. **23.40.** Открытая музыка.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.55.** Поговорим о детях. **11.00.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **11.50.** Таков мир. **12.15.** Репортаж. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для молодежи. **14.30.** Образовательное телевидение. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Экологический журнал. **18.40.** Тайны биржи. **19.05.** «Сумасшедшие записки». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **23.05.** Репортаж. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «Затерянные в Сибири». Фильм пр-ва России. **02.15.** Публицистическая программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.40.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Японии. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Пожелания. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная студия. **13.00.** В баснях и на ленте. **13.40.** Документальный фильм. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **14.55.** Концерт. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Робин Гуд». Сериал пр-ва Италии. **17.00.** Панорама. **17.05.** Тележурнал. **17.20.** Животные вокруг нас. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** Биржа. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Свидетели XX века. **21.00.** «Жизнь начинается после тридцати». Сериал пр-ва США. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** «За мной, гуси! ». Фильм пр-ва Канады. **23.30.** Слова и лица. **00.10.** Фестиваль театров. **00.45.** Встреча с К. Рейшем. **01.00.** Панорама. **01.05.** Концерт. **02.05.** Документальный сериал.

30, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **9.10, 21.45.** «Дзяжурная аптэка». Маст. фільм. **9.40.** Футбол. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. «Дынама» (Мінск) — «Вердэр» (Брэмэн). **11.15.** Мультфільмы. **11.30.** «Пад паўночным ззяннем». Маст. фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** Тэлефільм. **14.25.** «Анюціны вочкі і панскія ласкі». Маст. фільм. **15.40.** Пра шахматы і шахматыстаў. **16.10.** Беларуская літаратура. 7-ы клас. **16.45.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Гімалайская медзведзяня». Для дзяцей. 4-я серыя. **17.00.** Баскетбол. Кубак Ліліян Ранкеці. «Гарызонт» (Мінск) — «Вічэнц» (Італія). Клубны чэмпіянат Еўропы. РТІ (Мінск) — «Барселона» (Іспанія). У перапынках — Навіны, Навіны Бі-бі-сі, Пазіцыя ўрада, Актуальнае інтэрв 'ю. **20.35.** Зачытайце маё пісьмо... **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **22.15.** Кантакт. **22.20.** Латарэя «Удача». **22.35.** Чвэрць гадзіны пасля матча. «Дынама» (Мінск) — «Вердэр» (Брэмэн). **22.50.** Студыя «Кіт». **00.00.** НІКа. **00.15.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Вялікая слава — гэта жарт».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Кидди-види. **8.40.** Футбол. Кубок европейских чемпионов. 1/16 финала. «Спартак» (Москва) — «Сконто» (Рига). 2-й тайм. **9.30, 16.25.** ... До 16 и старше. **10.10.** Русский мир. **10.50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** «Хождение по мукам». Художественный фильм. 6-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Премьера мультфильма. «Приключения Тедди Ракспина» (Англия). **15.40.** Это вы можете. **17.25.** Хоккей. Чемпионат МХЛ. «Динамо» — «Крылья Советов». В перерывах: Погода, Документы и судьбы и Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Майкл Джексон в Москве. **22.00.** Заключительный концерт лауреатов VII Международного конкурса артистов балета. **00.25.** На первенство мира по шахматам.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00.** Утренний концерт. **8.15.** Плоды просвещения. **9.00.** Золотая шпора. **9.30.** «К-2» представляет... **10.25, 15.05.** Мульти-пульти. **10.50.** Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 225-я серия. **11.40.** Экзотика. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Спасение 911. **14.20.** Пилигрим. **15.15.** Азы карьеры. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Человек дела. **17.30.** М-трест. **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 226-я серия. **20.15.** Хроно. **20.45.** «Сегодня в нашем городе». Мультфильм для взрослых. **21.00.** На политическом олимпе. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Антреприза. **23.35.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Программа дня. **10.15.** Мама и я. **10.30.** Дошкольники дома. **10.45.** Поговорим о детях. **11.00.** «Полицейские из Майями». Сериал пр-ва США. **12.00.** Четверть часа на экране. **12.15.** Тележурнал. **12.40.** Программа о малышах. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для детей. **14.30.** Документальный фильм. **15.20.** Мы живем в Польше. **15.35.** Животные мира. **16.05.** Такой пейзаж. **16.25.** «Радость жизни». Сериал пр-ва Франции. **16.35.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Телетурнир. **18.45.** Антенна. **19.05.** Документальный сериал. **19.30.** Католический журнал. **20.00.** Музыкальный журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Программа о работе правительства. **21.20.** «Полицейские из Майями». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **22.55.** Тележурнал. **23.15.** Открытки из Москвы. **23.25.** Пегас. **00.00.** Новости. **00.20.** Горячая линия. **00.30.** Музыкальная программа. **00.35.** «Красная империя». Документальный сериал. **01.30.** Это люблю.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.05.** Местная программа. **9.40.** «Кот в сапогах». Мультсериал. **10.10.** Студия второй программы. **10.15.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Пожелания. **12.00.** Панорама. **12.05.** Слова и лица. **12.45.** Животные вокруг нас. **13.15.** Учители мира. **14.00.** Панорама. **14.05.** «В конце дня». Фильм пр-ва Франции. **15.45.** Уже 10 лет. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Кот в сапогах». Мультсериал. **17.00.** Панорама. **17.05.** Спортивная студия. **17.35.** Мультихобби. **17.55.** В тени Кремля. **18.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.35.** Колесо фортуны. **20.05.** Национальные меньшинства. **20.35.** Документальный фильм. **21.00.** Фестиваль «Варшавская осень-93». **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Декалог. **23.15.** «Дом в Мооди Бич». Фильм пр-ва Канады. **00.50.** Неоконченный раздел. **01.00.** Панорама. **01.05.** Театральная студия.

1, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 7-ы клас. **9.35.** «Дзяжурная аптэка». Маст. фільм. **10.05.** «Дзікі сабака Дзінга». Маст. фільм. **11.40.** Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв 'ю. **11.55.** «Кароткія сустрэчы». Маст. фільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** Тэлефільмы. **14.20.** «Вікторыя». Маст. фільм. **16.00.** Мультфільмы. **17.00.** Дзіцячая тэлефілармонія. **17.40.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Гімалайскае медзведзяня». Для дзяцей. 5-я серыя. **17.50.** Фільм-канцэрт. **18.00.** «Найстарэйшая ў свеце». Дакументальны фільм. **18.20.** Тэлевізійная дошка аб 'яў. **18.30.** Дзённік Прынёмання (Гр.). **18.50.** Толькі па пятніцах. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.45.** Паэтычная гасцёўня. **20.00.** Мост у будучыню. **20.35.** Кантакт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.45.** Стоп-кадр. **22.05.** «Свавольствы панны Евы». Маст. фільм. 1-я, 2-я і 3-я серыі. У перапынку — НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** «Шесть снежных дней», Художественный фильм для детей. **9.30.** Концерт. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 01.05.** Пресс-экспресс. **11.00, 14.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20, 18.15** Америка с М. Таратутой. **11.50.** Для вас, театралы. «Не все коту масленица». Фильм-спектакль. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **15.10.** Премьера документального фильма «Рождение музыки». **15.30.** В мире животных. **16.30.** Я о прошлом теперь не мечтаю... **17.20.** Возвращение. **17.40.** Человек и закон. **18.10.** Погода. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** В клубе детективов. Премьера художественного фильма «Марлов частный сыщик». 1-я серия (Великобритания). **21.55.** ВИД представляет: Политбюро, Музобоз, Авто-шоу, Площадка «Обоза». В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Телевизионная биржа труда. **7.30.** Время деловых людей. **8.00, 9.05.** Отечество мое. Части 1-я 2-я. **8.55.** Мульти-пульти. **10.35.** Маски-шоу. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 226-я серия. **11.55.** Белая ворона. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Театральный разъезд. **14.05.** Параллели. **14.20.** «Денница воссияет». Исполняет лондонский симфонический оркестр. **15.10.** Телегазета. **15.15.** Сигнал. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **16.45.** Экспресс-почта гарантирует.. **16.55.** Дисней по пятницам. «Назовем это мужеством». **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «К-2» представляет. **20.20.** К. Сен-Санс. **20.30, 22.40.** Любимые комедии. «Служебный роман». 1-я и 2-я серии. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **23.50.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.15.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **11.00.** «Добрые и злые». Фильм пр-ва Франции. **13.00.** Новости. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Для самых маленьких. **14.30.** Образовательное телевидение. **16.55.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Автомания. **18.40.** Наука и музыка. **19.00.** Свидание «втемную». **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Добрые и злые». Фильм пр-ва Франции. **23.15.** Всегда вечером. **00.00.** Новости. **00.15.** Горячая линия. **00.25.** Музыкальная программа. **00.30.** «На путях волны». Фильм пр-ва Австралии. **02.00.** Концерт.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Развлекательная программа. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Батман». Сериал пр-ва США. **10.05.** Студия второй программы. **10.15.** Музеи Австрии. **10.40.** Мир женщин. **11.05.** Пожелания. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Трижды искусство. **12.40.** Развлекательная программа. **13.00.** Необитаемый остров. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **14.50.** Музыкальная программа. **16.00.** Документальная программа. **16.30.** Приветствие. **16.35.** «Батман». Сериал пр-ва США. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа для молодежи. **17.30.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции. **18.20.** Забытые обычаи. **18.40.** Грусть и мечты. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.25.** Международный день музыки. **22.30.** Фортепьянный концерт. **23.15.** «Остановка Аляска». Сериал пр-ва США. **00.30.** Телетеатр. **02.10.** «Пылающие сердца». Фильм пр-ва Франции.

2, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 21.35.** Пад купалам сусвету. **8.20.** «Свавольствы панны Евы». Маст. фільм. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Гарадніца«. Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **12.15.** Урокі здароўя. **12.45.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Ансамбль «Шлёнс». **13.45.** Мультфільм. **14.00.** Топ-агент. **14.30.** Сустрэча сяброў. **14.55.** Тэлебом. **15.55.** Футбол. Чэмпіянат Бедарусі. «Дынама-93» (Мінск) — «Гомсельмаш». **17.50.** З гісторыі Беларусі **18.15.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Саракагодак». Маст. фільм. **19.00.** Спартыўны стыль. **19.40.** Нов і к-Топ-10. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.50.** «Пасля ўласнага нараджэння». Маст. фільм. **23.05.** НІКа. **23.20.** «Баль у аперэце».

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.25.** Утренняя гимнастика. **6.35.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» — малышам. **8.30.** В эфире — межгосударственная телерадиокомпания «Мир». «Спектр». **9.55.** Авиакосмический салон. **10.10.** Азбука собственника. **10.20.** Музыкальный киоск. **10.50.** Веди. **11.35.** Лица власти. **11.50.** Век кино. «Ночь». (Италия). **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.25.** Премьера художественного фильма «Пеппи Длинный чулок». 3-я серия. **14.55.** Деньги и политика. **15.25.** Спортивная программа «Ультра-си». **16.05.** «Виктория». К 75-летию Железнодорожных войск России. **17.25.** Красный квадрат. **18.05.** Играй, гормонь. **18.50.** Премьера художественного фильма «Ти джей хукер». Фильм 7-й (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Отныне и во веки веков». Фильм 3-й. Часть 2-я (США). **21.20.** Студия «Резонанс» представляет. **21.40.** Брейн ринг. **22.30, 23.25.** Астролябия. **23.20.** Погода. **01.25.** На первенство мира по шахматам.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Мульти-пульти. **7.35.** Возвращение на Родину. **8.00.** Формула-730. **8.30.** «Будра Моден» предлагает... **9.00.** Студия «Рост». **9.30.** Пилигрим. **10.15.** До Москвы — далеко. **11.00.** «Сказ про то, как царь Петр арапа женил». Художественный фильм. **12.35, 20.25.** Телеэрудит. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Козырная дама. **13.50.** Картинки с выставки. **14.05.** Карьера. **15.05.** «Созвездие» над Балтией. **15.35.** Футбол без границ. **16.30.** Фильм-премьер. **16.45.** Шарман-шоу. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного фильма «Уинстон Черчилль — путь к вершине». 1-я серия. **20.30.** «К-2» представляет. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Программа «А». **23.40.** Ночной сеанс. «Учитель пения».

ПОЛЬША-I

8.00. Сельскохозяйственный журнал. **8.20.** Агрорынок. **8.45.** Из Польши. **9.05.** Мнения и эмоции. **9.25.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей. **12.00.** Звериная одиссея. **13.00.** Новости. **13.10.** Семья семье. **13.45.** «Море». Тележурнал. **14.15.** Спорт. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.15.** «60/90». Тележурнал. **16.45.** Театр воспоминаний. **17.45.** Приглашение в телетеатр. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Эдит Пиаф». Документальный фильм. **19.15.** «День за днем». Сериал пр-ва США. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Танго и деньги». Фильм пр-ва США. **23.20.** Новости. **23.25.** Спортивная суббота. **23.35.** Музыкальная программа. **00.50.** Развлекательная программа. **01.35.** «Точка отсчета». Фильм пр-ва Австралии. **03.10.** «Стеклянная цель». Фильм пр-ва Германии. «Тайны». Фильм пр-ва Италии.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Военный киножурнал. **9.00.** Прогрвмма для детей. 10.00. «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.20.** Урок языка глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.35.** Сообщество в культуре. **11.05.** Вторая программа. **11.10.** Развлекательная программа. **12.00.** Встреча с музыкой. **13.00.** Академия польского кино. «Фараон». **14.40.** Музыкальная программа. **15.00.** Документальный фильм. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Вторая программа. **16.25.** Животные мира. **16.55.** Розыгрыш лото. **17.00.** Панорама. **17.05.** Программа на вечер. **17.15.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **17.40.** Трижды искусство. **18.05.** Телетурнир. **19.00.** Панорама. **19.05.** Местная программа. **19.30.** Телетурнир. **20.05.** Развлекательная программа. **20.35.** Концерт. **20.00.** Развлекательная программа. **21.00.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.40.** Развлекательная программа. **23.10.** «Как завоевывался дикий Запад». Вестерн пр-ва США. **01.40.** Музыкальный фильм.

3, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** «Зоркі» на экране. «Прыватны дэтэктыў, ці Аперацыя «Кааперацыя». Маст. фільм. **10.30.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Серыялы, серыялы...» **11.15.** «Князь Наваградскі». Спектакль. **13.55.** Тэлебом. **14.45.** «Сустрэча стала развітаннем». Памяці дырыжора Юрыя Цырука. **15.25.** Таямніца. **Вясёленькая нядзеля.** **15.55.** «Пёс Барбос і незвычайны крос», «Самагоншчыкі». Кароткаметражныя фільмы. **16.25.** «Міміно». Маст. фільм. **18.00.** Метраном. **19.10.** Тыдзень Польскага тэлебачання. «Дзень добры і да пабачэння». Маст. фільм. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Закрыццё тыдня Польскага тэлебачання. **21.20.** «Народжаны трэцім разам». Маст. фільм. **22.50.** Каскад. **23.00.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 17.45, 21.00, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Автошоу. **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** С утра пораньше. Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Спортлото. **9.45.** Утренняя звезда. **10.35.** Умники, умницы. **11.15.** Полигон. **11.50.** Новое поколение... **12.30.** Охранная грамота. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.20.** В эфире межгосударственная телерадиокомпания «Мир». **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **18.00.** Футбол. Чемпионат России. «Ротор» (Волгоград) — «Спартак» (Москва). 2-й тайм. **19.00.** Погода. **19.05.** Премьера художественного фильма «Френч канкан» (Франция). **21.55.** Серпантин М. Захарова. **23.20.** Заключительный концерт II Международного фестиваля искусств им. А. Д. Сахарова.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Премьера документального фильма «Человек, который запряг идею». **8.00.** Соседи по планете. **8.30.** Доброе утро. **9.00.** Студия «Рост». **9.30.** Если вам за... **10.00.** Аты-баты... **10.30.** Кипрас Мажейка. **11.00.** «Первый учитель». Художественный фильм. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Песни Михаила Гулько. **14.05.** Театральный разъезд. **14.50.** Кино в октябре. **15.05.** Большой скандал. **15.35.** Коробка передач. **15.50.** В мире животных. **16.50.** Волшебный мир Диснея. «Новые приключения Винни Пуха», «Черный плащ». **17.40.** Многоликий Песков. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Смертельный полет». Художественный фильм. **21.10.** У Ксюши. **21.40.** Америка Владимира Познера. **22.20.** Автомиг. **22.25.** Звезды говорят. **22.30.** Спортивная карусель. **22.40.** Чемпионат мира по мотогонкам. **23.40.** Полнолуние.

ПОЛЬША-I

8.00. Сельское хозяйство в мире. **8.15.** Прошу ответить. **8.35.** Неделя. **9.30.** Программа о сельском хозяйстве. **9.55.** Программа дня. **10.00.** Телеутро. **11.10.** Приключения в зоопарке. **12.00.** Документальный сериал. **13.00.** Телетеатр пожеланий. **13.30.** Музыкальный ящик. **14.15.** С камерой среди зверей. **14.30.** Антенна. **14.50.** В старом кино. «Сеанс». **16.55.** Документальный фильм. **17.50.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 209. **19.25.** Семь дней — мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Акт воли». Сериал пр-ва Англии. **22.10.** Спортивное воскресенье. **23.00.** Развлекательная программа. **23.45.** Вокруг большой сцены. **00.20.** «Каталог происшествий». Фильм пр-ва Англии. **01.55.** Моцарт в Виланове.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Час с Ганной Берберой. **13.00.** «Сандокан». Фильм пр-ва Италии. **14.30.** Варшавская кинонеделя. **15.00.** Спортивная студия. **15.50.** Студия второй программы. **16.00.** Путешествие во времени и пространстве. **17.00.** Панорама. **17.15.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **17.40.** Программа о животных. **18.15.** События недели. **18.45.** Студия второй программы. **18.50.** Музыкальный журнал. **20.00.** Развлекательная программа. **21.00.** Мультсериал. **21.10.** Специальная линия. **22.00.** Панорама. **22.25.** Развлекательная программа. **23.05.** Сериал пр-ва США. **00.40.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама. **01.05.** Развлекательная программа.

Lekcja języka polskiego

pani mgr Matyldy Świgoń

Temat: Niepoprawne używanie przyimków i nadużywanie zaimków

Celem opracowywanych przeze mnie lekcji jest uświadomienie Państwu błędnie uzywanych zwrotów w budowaniu wypowiedzi. Swoje lekcje opieram przede wszystkim na wychwyconych błędach językowych wśród moich rozmówców, czyli Polaków zamieszkujących w Grodnie.

Pragnę w ten sposób zwrócić państwu uwagę, na poprawność wypowiadania się po polsku.

Oto przykłady:

Błędne:

1. My się z wami niedomówili.
2. Ja mam dla pani sprawę.
3. Mówiłem dla pani Natalii.
4. Przyniosłem dla pani książkę.
5. Zebraliśmy się, przeprowadzić święto.
6. My z wami zrobimy matematyczne wyścigi.
7. Mam zrozumienie dla zadań.
8. Ja popadam za pracą.

Poprawne:

1. My nie domówiliśmy się. lub. Nastąpiło nieporozumienie.
2. Ja mam do pani sprawę.
3. Mówiłem do pani Natalii.
4. Przyniosłem pani książkę.
5. Zebraliśmy się, dla uczczenia święta. lub. Zebraliśmy się, aby uczcić święto.
6. Zrobimy matematyczne wyścigi.
7. Mam zrozumienie zadań. lub. Rozumiem zadania.
8. Poszukuję pracy lub. Dostałem pracę.

Ćwiczenie: Uzupełnij brakujące wyrażenia:

Jast pan proszony (gdzie?)________w kraju

Mam wielu przyjaciół________ojczyźnie

Mam wiele książek________do telefonu

Czuję się dobrze w mojej________do pokoju

Jest telefon do________dyrektora

Proszę________na półce

Pierwsza dekada Wagi

23 września - 2 października

Urodzeni w tej dekadzie znajdują się pod wpływem Wenus i Księżyca. Połączony wpływ obu planet sprawia, że ich podopieczni są najbardziej atrakcyjni spośród wszystkich Wag. Zjednują sobie towarzystwo, otoczeni są zazwyczaj kręgiem przyjaciół i wielbicieli. Sami również bardzo lubią towarzystwo, a duży urok osobisty i romantyczna dusza znacznie im to ułatwia. Są przy tym delikatni, wrażliwi, bezstronni i sprawiedliwi w swoich opiniach.

Z zalet towarzyskich mają również i tę, że znakomicie nadają się na powierników czyichś zwierzeń. Potrafią zrozumieć, pocieszyć i dochować tajemnicy. Ta umiejętność wczucia się w problemy bliźnich zyskuje im przyjaciół.

W pracy zawodowej są energiczni, ale nie lubią pracować ponad normę. Jeżeli wykonywana przez nich praca jest zbyt monotonna lub nużąca zrezygnują z niej bez wahania. Najlepiej czują się w zawodach związanych z pięknem i harmonią.

Wagi z pierwszej dekady prowadzą raczej skromny tryb życia, nie nadużywają przyjemności, lubią spokój i przygodę. Interesują sie parapsuchologią i wewnętrznym doskonaleniem się. Dlatego tak wielu spośród nich wywodzi sie księży, nauczycieli, filozofów i poetów.

SAVOIRE VIVRE

nastolatków

nia typu przynieś, wynieś, usiadłwszy nie rzucamy się na jadło tylko czujnie zerkamy, co komu podsunąć, słuchamy o czym mowa, zagadujemy do siedzących najbliżej. Trzeba nastawić się na gości, trudno, to nie moje święto, tylko imieniny taty - ja tu pracuję, przynoszę, odnoszę, podnoszę, wynoszę.

Przy stole bardziej uroczystym zachowujemy się tak, jak zwykle, czyli zgodnie z kindersztubą, poza tym normalnie, wesoło, swobodnie. U siebie w domu wypełniamy z góry ustalone zada-

Jeśli przy stole „młódź" siedzi na szarym końcu - jak to dawniej bywało - i bawi się w swoim gronie, to nie powinna zagłuszać wszystkich dookoła radosnym rżeniem. Jeśli rozmowa jest ogólna, można - a nawet należy się odzywać - ale nie przerywać innym.

Plamą jest kłócenie się z rodzicami przy gościach, odmawianie wykonania jakiejś ważnej czynności, zachowanie się lekceważąco wobec rodziców lub gości, demonstrowanie swojej niezależności. Rodzice będą mieli o to żal przez całe lata, gdyż trudno zrobić im większą przykrość.

KUCHNIA POLSKA

Ziemniaki inaczej

1,5 kg mniej więcej jednej wielkości kształtnych ziemniaków, 1 opakowanie śmietanki kremówki, ok. pół szklanki klarowanego masła lub oliwy, 15--20 dag żółtego tartego sera (raczej z tych ostrzejszych gatunków), kawałek zamrożonego masła, łyżka mąki, sól i pieprz.

Ziemniaki obrać, pokroić na plastry. Formę do pieczenia (blacha, żaroodporny półmisek etc.) wysmarować tłuszczem. Ziemniaki wymieszać w miseczce z tłuszczem, solą i pieprzem. Ułożyć skosem - rzędami - w naczyniu do pieczenia. Posypać tartym serem. Śmietanę połączyć dokładnie z mąką polać z wierzchu. Na tarce ustrugać kawałek zamrożonego masła; posypać potrawę. Wstawić do dobrze nagrzanego piekarnika i upiec; ziemniaki powinny być miękkie, lecz kruche, a sos rumiany. Podając z surówkami, można to danie potraktować jako pełnowartościowy, kaloryczny posiłek obiadowy.

Ziemniaki można przekładać plastrami wędlin, mięsa, ogórków kiszonych itp.

KRAWAT

Dla Panów

Złośliwe panie twierdzą, że w modzie męskiej zmieniają się tylko guziki w marynarce i na spodniach. Uważni obserwatorzy wiedzą jednak, że oferta kreatorów mody przeznaczona dla mężczyzn jest bardzo bogata. Weźmy KRAWAT.

Ten mały kawałek materiału potwierdza, że moda męska zmienia się równie często, jak kobieca i jest w niej tak samo wiele trendów, odmian. Jego nazwa pochodzi od francuskiego słowa "croate". W XIV wieku Francuzi nazwali krawatami, żołnierzy pułku chorwackiego. Dzisiejszy krawat jako ozdoba męskiego ubioru zyskał sobie uznanie dopiero na początku XIX wieku, kiedy to strój cywilny wyparł wojskowy.

Wśród materiałów z jakich są obecnie wykonywane króluje jedwab w różnych postaciach. I to jest niezmienne od dziesięcioleci. Jeżeli chodzi o ich szerokość, to nie ma recepty. Parę lat temu szczególnym uznaniem cieszyły się 3,5-centymetrowe krawaty--tasiemki. Ostatnio znów się nieco poszerzyły. Są bardziej rozłożyste (9--12 cm), miękkie. Nosi się je w bardzo luźny, swobodny sposób. Bez żadnych spinek i broszek.

Ta swoboda uwidacznia się również w wiązaniu krawata (węzeł nie musi być wystudiowany).

Klasyczne krawatowe desenie to groszki, paski i drobne wzorki. Stale znajdują też zwolenników krawaty gładkie i z wytłaczanym wzorem.

Dobór krawata wymaga doświadczenia. Powinno się to czynić wyjątkowo starannie. Kolor dominujący w krawacie powinien powtarzać jeden z kolorów występujących w garniturze. Dobrze ubrany mężczyzna będzie miał na sobie np. granatowy garnitur z białą koszulą i krawatem o tradycyjnym, beżowo--czerwonym wzorze. Może być też garnitur w kolorze rozjaśnionej wiśni z jaśniejszą w tonacji koszulą, a do tego krawat we wzory z akcentami wiśniowymi. Dużym powodzeniem cieszą się garnitury w kolorze zgniłej zieleni. Do tego dobrze prezentuje się np. biała koszula i niebiesko--zielony lub zielono-czerwony krawat.

Oczywiście można do koszuli w kratę nosić krawat w pasy czy grochy. Nie jest to jednak zestaw łatwy. Wymaga wysublimowanego poczucia estetyki. Dlatego też bezpieczniej jest nosić koszulę w kwiaty czy kratę bez krawatu.

O krawatach mowi się, że odzwierciedlają artystyczne upodobania mężczyzn. Są właściwie jedyną fantazją, na jaką niektórzy panowie mogą sobie pozwolić kompletując garderobę. I sposobem wyeksponowania własnej osobowości.

Śmiech - to zdrowie?

Rozmawiają dwóch pracowników KGB.

- Nie podoba mi się ten facet, jest chyba dysydentem.
- Mówił coś?
- Nic, bo jest głuchoniemy, ale gdybyś zobaczył z jakim obrzydzeniem pluł...

-//-

W jednym z włoskich miast nad morzem, do rosyjskiego marynarza podchodzi prostytutka i woła. On gestem odpowiada.

- Kiła?
- No.
- Impotento?
- No.
- Kretyno, idioto?
- Komisarzo...

-//-

Amerykańskiemu prezydentowi przyśnił się sen, że do niego przybiegło kilku spłoszonych diabłów.

- Co się stało? - pyta zdziwiony.
- Zmarł Stalin i od razu dostał się do piekła.
- No to co?
- Jesteśmy pierwszymi uchodźcami...

Obywatelami Państwa - Miasta Watykańskiego są wyłącznie duchowni i nieliczne zakonnice. O przyznaniu obywatelstwa, mającego zresztą charakter przejściowy, a nie dożywotni, decyduje ranga służbowa w urzędach Kurii Rzymskiej. Tak na przykład obywatelstwo Państwa Kościelnego posiadają kardynałowie kuryalni. W praktyce sprowadza się to do dysponowania paszportem zagranicznym i legitymacją służbową, z tiarą i kluczami Piotrowymi w herbie. Podobne uprawnienie mają wiceprzewodniczący, sekretarze kongregacji urzędów papieskich oraz nieliczne grupy najwyższych urzędników świeckich: dyrektor poczty, oficerowie Gwardii Szwajcarskiej, członkowie Papieskiej Akademii Nauk, czy członkowie tzw. "Domu Papieskiego".

ŚWIADKOWIE POSZUKIWANI

Okręgowa Komisja Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku prowadzi śledztwo dotyczące zbrodni, popełnionych przez NKWD w Grodnie, Skidlu, Świsłoczy, Indurze, Sopoćkiniach i innych miastach i wsiach Grodzieńszczyzny.

Interesuje nas, kto został zamordowany na miejscu, zabrany do obozów i więzień, wywieziony w głąb Rosji. Kto zginął w antykomunistycznym ruchu oporu na Grodzieńszczyźnie. Prosimy także o nadsyłanie wspomnień i pamiętników.

Wszelkie informacje i materiały prosimy nadsyłać pod adresem:

Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskienu w Białymstoku

ul. Mickiewicza 5 p. 74
15-950 Białystok

"Głos znad Niemna" **Wydawca:** Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji: 230005 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32 tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne Grodno, ul. Poligrafistów 4 **Zamówienie nr...** 4154 Nakład **9000** egz.

Tygodnik: indeks 63863 Nr rej. 8 Cena: 25 rb. Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Cena prenumeraty: IV kw. 120 rb. I kw. 1994r. 630 rb.

Redaktor naczelny L. Michajlik

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za dobór i wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów nadesłanych materiałów bez uprzedzenia, listownego kontaktowania się z autorami.